

Na osnovu člana 54 stav 6 Zakona o veterinarstvu ("Službeni list CG", broj 30/12),
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

Pravilnik o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja

*Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br.
18/2014 od 11.4.2014. godine, a stupio je na snagu
19.4.2014.*

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se mjere za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja.

Primjena

Član 2

Ovaj pravilnik primjenjuje se i na divlje svinje.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) gazdinstvo je objekat ili prostor gdje se stalno ili privremeno drže ili uzgajaju svinje, izuzev klanica, prevoznih sredstava i ograđenih područja u kojima se uzgajaju i mogu loviti divlje svinje;

2) svinja sumnjiva da je zaražena virusom klasične kuge svinja je svinja ili leš svinje, koja pokazuje kliničke znake bolesti ili karakteristične postmortalne promjene ili reakcije na laboratorijske analize;

3) slučaj klasične kuge svinja (svinja zaražena virusom klasične kuge svinja) je svinja ili leš svinje, kod koje:

a) su potvrđeni klinički znaci bolesti ili karakteristične postmortalne promjene ili,

b) je prisustvo bolesti službeno potvrđeno na osnovu laboratorijskih ispitivanja obavljenih u skladu sa Prilogom 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika;

4) žarište je pojava jednog ili više slučajeva klasične kuge svinja na gazdinstvu;

5) primarno žarište je pojava klasične kuge svinja koja nije epizootiološki povezana sa prethodnim izbijanjem te bolesti u istom području;

6) sekundarno žarište je pojava klasične kuge svinja koja je epizootiološki povezana sa prethodnim izbijanjem te bolesti u istom području;

7) inficirano područje je dio teritorije Crne Gore na kojoj se nakon potvrde jednog ili više slučajeva klasične kuge svinja kod divljih svinja, sprovode mjere za iskorjenjivanje bolesti u skladu sa čl. 16 ili 17 ovog pravilnika;

8) primarni slučaj klasične kuge svinja kod divljih svinja je bilo koji slučaj klasične kuge svinja kod divljih svinja koji je potvrđen na području gdje nijesu na snazi mjere za iskorjenjivanje bolesti u skladu sa čl. 16 ili 17 ovog pravilnika;

9) metapopulacija divljih svinja je bilo koja grupa ili podgrupa divljih svinja koja ima ograničene kontakte sa drugim grupama ili podgrupama divljih svinja;

10) prijemčiva populacija divljih svinja je dio populacije divljih svinja koje su podložne infekciji virusom klasične kuge svinja koje nemaju razvijen imunitet protiv virusa klasične kuge svinja;

11) vlasnik svinja je pravno ili fizičko lice ili držalac koji je ovlašten da trajno ili privremeno čuva svinje, sa ili bez naknade;

12) obrada je jedan od načina postupanja sa materijalom visokog rizika kojim se sprječava opasnost od širenja virusa klasične kuge svinja, u skladu sa posebnim propisom;

13) pomije su otpaci ili ostaci hrane iz restorana, drugih ugostiteljskih objekata ili kuhinja, uključujući industrijske kuhinje i kuhinje na gazdinstvima na kojima se uzgajaju svinje;

14) svinje su životinje iz familije Suidae, uključujući divlje svinje;

15) divlje svinje su svinje koje se ne uzgajaju ili ne drže na gazdinstvu;

16) marker vakcina je vakcina koja izaziva stvaranje specifičnih antitijela koja se na osnovu laboratorijskih testova sprovedenih u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, mogu razlikovati od antitijela nastalih prirodnom infekcijom;

17) usmrćivanje je postupak kojim se životinji oduzima život na bezbolan način;

18) klanje je način usmrćivanja životinja iskrvarenjem, nakon omamljivanja;

19) područje sa velikom gustinom svinja je geografsko područje poluprečnika od 10 km oko gazdinstva sa svinjama sumnjivim na zarazu ili zaraženim virusom klasične kuge svinja, u kome je gustina svinja veća od 800 svinja po km², s tim da se ovo gazdinstvo nalazi ili u regionu u kome je gustina svinja koje se drže u gazdinstvu veća od 300 svinja po km² ili se nalazi na udaljenosti manjoj od 20 km od takvog regiona;

20) kontaktno gazdinstvo je gazdinstvo na koje se mogao prenijeti virus klasične kuge svinja zbog blizine zaraženog gazdinstva (lokacije), kretanja ljudi, svinja, vozila ili na drugi način;

21) proizvodna jedinica (podjedinica) je dio gazdinstva koji je samostalna epizootiološka cjelina, a koja se određuje na osnovu geografskog položaja i/ili organizacije proizvodnje i gdje se grupa svinja drži tako da često dolaze u direktan ili indirektan međusobni kontakt, ali su svinje odvojene od drugih svinja sa istog gazdinstva;

22) singleton reaktor (nespecifični reaktori) su svinje koje su imale pozitivne rezultate seroloških testova na klasičnu kugu svinja za koje se zna da nijesu bile u dodiru s virusom klasične kuge svinja i nema dokaza širenja zaraze na ostale svinje u kontaktu i mogu imati titar virus neutralizujućih antitijela u nivou graničnih vrijednosti pa do visoko pozitivnih, a pri ponovnom uzorkovanju mogu imati snižene ili konstantne vrijednosti titra.

Prijavljivanje klasične kuge svinja

Član 4

(1) Sumnja na pojavu klasične kuge svinja prijavljuje se organu uprave nadležnom za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: Uprava).

(2) Kada se potvrdi klasična kuga svinja, pojava klasične kuge svinja prijavljuje se Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja (OIE) i Evropskoj komisiji i državama članicama u skladu sa Prilogom 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika:

- 1) u slučaju potvrđene klasične kuge svinja na gazdinstvima;
- 2) u slučaju potvrđene klasične kuge svinja u klanici ili prevoznim sredstvima;
- 3) primarni slučaj potvrđene klasične kuge svinja kod divljih svinja;
- 4) podaci o rezultatima epizootiološkog ispitivanja sprovedenog u skladu sa članom 9 ovog pravilnika;

5) podaci o drugim potvrđenim slučajevima klasične kuge svinja kod divljih svinja na zaraženom području, u skladu sa članom 17 stav 1 tačka 1 i ovog pravilnika.

Mjere u slučaju sumnje na prisustvo klasične kuge svinja na gazdinstvu

Član 5

(1) Kada se na gazdinstvu nalazi jedna ili više svinja sumnjivih da su zaražene virusom klasične kuge svinja, bez odlaganja se preduzimaju neophodne mjere radi potvrđivanja ili isključivanja prisustva bolesti u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(2) Ako sumnja na prisustvo klasične kuge svinja nije isključena, veterinarski inspektor (u daljem tekstu: službeni veterinar) bez odlaganja stavlja gazdinstvo pod službeni nadzor, sprovodi epizootiološko ispitivanje u skladu sa članom 8 ovog pravilnika, i naređuje sljedeće mjere:

1) popis svih svinja na gazdinstvu, oboljelih, uginulih ili svinja sumnjivih da su zaražene virusom klasične kuge svinja, koji mora biti redovno ažuriran, uključujući novorođene i uginule svinje u periodu dok traje sumnja na klasičnu kugu svinja na gazdinstvu;

2) kontrolu sprovođenja vakcinacije protiv klasične kuge svinja, identifikacije i prometa svinja u poslednjih godinu dana;

3) ograničavanje kretanja svinja na gazdinstvu tako da svinje moraju biti zadržane u svojim boksovima ili izdvojene na izolovanom mjestu u objektu;

4) zabranu iznošenja i unošenja sa i na gazdinstvo svinja, a po potrebi i drugih životinja, kao i sprovođenje odgovarajućih mjera deratizacije i dezinsekcije;

5) zabranu iznošenja leševa sa gazdinstva, osim uz odobrenje službenog veterinara;

6) zabranu iznošenja mesa i drugih proizvoda od svinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona svinja, hrane za životinje, otpadaka i opreme, kojom se može širiti virus klasične kuge svinja, bez odobrenje službenog veterinara;

7) zabranu kretanja lica sa i na gazdinstvo, bez odobrenja službenog veterinara;

8) zabranu kretanja vozila sa i na gazdinstvo, bez odobrenja službenog veterinara;

9) postavljanje dezinfekcionih barijera na ulazu i izlazu iz objekata u kojima se drže svinje i na ulazu i izlazu sa gazdinstva;

10) sprovođenje biosigurnosnih mjera radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja, za lica koja ulaze ili izlaze sa gazdinstva.

11) dezinfekciju transportnih sredstva prije izlaska sa gazdinstva.

(3) U slučaju nepovoljne epizootiološke situacije, a naročito ukoliko se gazdinstvo sa sumnjivim svinjama nalazi u području sa velikom gustinom svinja, službeni veterinar može da naredi:

1) sprovođenje mjera iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika na gazdinstvu iz stava 2 ovog člana, ili da ograniči primjenu tih mjera samo na svinje koje su sumnjive na klasičnu

kugu svinja ili na dio gazdinstva gdje se one drže, ako su te svinje smještene, držane i hranjene potpuno odvojeno od drugih svinja na gazdinstvu;

2) uzimanje dovoljnog broja uzoraka nakon usmrćivanja svinja, radi potvrde ili isključivanja klasične kuge svinja, u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

3) određivanje privremene zaštitne zone oko gazdinstva iz stava 2 ovog člana u kojoj će se sprovoditi mjere iz st. 1 i 2 ovog člana.

(4) Mjere iz stava 2 ovog člana, sprovode se dok se sumnja na kugu svinja ne isključi.

Mjere koje se sprovode u slučaju potvrđivanja klasične kuge svinja na gazdinstvu

Član 6

(1) Ako je kuga svinja službeno potvrđena na gazdinstvu, službeni veterinar, pored mjera iz člana 5 stav 2 ovog pravilnika na zaraženom gazdinstvu, naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) usmrćivanje svih svinja na zaraženom gazdinstvu, bez odlaganja, i na način da se tokom prevoza ili usmrćivanja izbjegne rizik od širenja virusa klasične kuge svinja;

2) uzimanje dovoljnog broja uzoraka od usmrćenih svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika kako bi se utvrdio način unošenja virusa klasične kuge svinja na gazdinstvo i odredilo koliko je dugo bolest mogla biti prisutna na gazdinstvu prije službene prijave;

3) neškodljivo uklanjanje leševa uginulih i usmrćenih svinja;

4) pronalaženje i neškodljivo uklanjanje, sirovina i nus proizvoda porijeklom od svinja koje su zaklane u periodu između vjerovatnog unosa virusa klasične kuge svinja na gazdinstvo i početka sprovođenja naređenih mjera;

5) pronalaženje i neškodljivo uklanjanje, sjemena, jajnih ćelija i embriona svinja, koji su bili uzeti u periodu između vjerovatnog unosa virusa klasične kuge svinja na gazdinstvo i početka sprovođenja naređenih mjera, na način da se spriječi širenje virusa klasične kuge svinja;

6) obradu svih materija i otpadaka koji su mogli biti kontaminirani, kao što je hrana za životinje, na način kojim se obezbjeđuje uništavanje virusa klasične kuge svinja;

7) uništavanje svih materijala koji se koriste za jednokratnu upotrebu koji su mogli biti kontaminirani, a posebno onih koji se koriste pri klanju;

8) čišćenje i dezinfekciju objekata u kojima su svinje držane, vozila kojima je vršen prevoz, opreme, stelje i stajnjaka, nakon neškodljivog uklanjanja svinja;

9) genetsku tipizaciju izolovanog virusa klasične kuge svinja u slučaju primarnog žarišta klasične kuge svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

10) sprovođenje epizootiološkog ispitivanja u skladu sa članom 9 ovog pravilnika.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana sprovode se pod nadzorom službenog veterinara.

(3) U slučaju pojave klasične kuge svinja u zoološkom vrtu, laboratoriji, nacionalnom parku ili lovištu gdje se drže divlje svinje ili ograđenom odgajalištu gdje se svinje drže za naučne svrhe ili očuvanje rijetkih rasa, može se odstupiti od mjera iz stava 1 tač. 1 i 5 ovog člana, ako nijesu ugroženi socioekonomski interesi Crne Gore, o čemu se obavještava Evropska komisija radi proučavanja epizootiološke situacije i po potrebi, sprovođenja mjera za sprječavanje bolesti.

Mjere koje se sprovode u slučaju potvrde klasične kuge svinja na gazdinstvu koje ima različite proizvodne jedinice

Član 7

(1) Ako je kuga svinja potvrđena na gazdinstvu koje ima dvije ili više odvojenih proizvodnih jedinica, u cilju omogućavanja završetka turnusa tova, može se dozvoliti odstupanje od preduzimanja mjera iz člana 6 stav 1 tačka 1 ovog pravilnika na proizvodnoj jedinici na kojoj se nalaze zdrave svinje, pod uslovom da je utvrđeno da su struktura, veličina, udaljenost između proizvodnih jedinica i postupci proizvodnje takvi da je u proizvodnoj jedinici osigurano potpuno odvojeno držanje i ishrana i da je onemogućeno širenje virusa iz jedne u drugu proizvodnu jedinicu.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, obavještava se Evropska komisija, radi proučavanja epizootiološke situacije i, po potrebi, sprovođenje mjera za spriječavanje širenja bolesti.

Mjere koje se sprovode na kontaktnim gazdinstvima

Član 8

(1) Na osnovu epizootiološkog ispitivanja sprovedenog u skladu sa članom 9 ovog pravilnika, službeni veterinar određuje kontaktno gazdinstvo, odnosno gazdinstvo sa kojeg je ili na koje može biti unijeta klasična kuga svinja.

(2) Na gazdinstvu iz stava 1 ovog člana, sprovode se mjere iz člana 5 ovog pravilnika sve dok se službeno ne potvrdi da je isključena sumnja na pojavu klasične kuge svinja.

(3) U zavisnosti od epizootiološke situacije na kontaktnom gazdinstvu, službeni veterinar naređuje sprovođenje mjera iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika.

(4) Usmrćivanje svinja na kontaktnim gazdinstvima vrši se na osnovu procjene rizika u skladu sa Prilogom 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Epizootiološko ispitivanje

Član 9

(1) Kada postoji sumnja na pojavu klasične kuge svinja ili u slučajevima izbijanja klasične kuge svinja sprovodi se epizootiološko ispitivanje.

(2) Epizootiološko ispitivanje obuhvata prikupljanje podataka o:

1) vremenskom periodu u kojem je virus klasične kuge svinja mogao da bude prisutan na gazdinstvu prije prijavljivanja odnosno prije sumnje na klasičnu kugu svinja;

2) mogućem izvoru klasične kuge svinja na gazdinstvu i utvrđivanju drugih gazdinstava na kojima su se svinje mogle zaraziti iz istog izvora;

3) kretanju ljudi, vozila, svinja, leševa, sjemena, proizvoda od svinja ili drugog materijala kojim se virus može prenijeti sa ili na gazdinstvo.

(3) Ako rezultati ispitivanja iz stava 1 ovog člana ukazuju da se klasična kuga svinja mogla proširiti sa ili na gazdinstva na teritoriji drugih država, obavještavaju se nadležni organi tih država i Evropska komisija.

Zaraženo i ugroženo područje

Član 10

(1) Nakon službenog potvrđivanja klasične kuge svinja na gazdinstvu, određuje se zaraženo područje u krugu poluprečnika od najmanje 3 km oko mjesta žarišta, koje je dio ugroženog područja i obuhvata krug poluprečnika najmanje 10 km oko mjesta žarišta.

(2) Kod određivanja granica zaraženog i ugroženog područja uzimaju se u obzir:

1) rezultati epizootiološkog ispitivanja sprovedenog u skladu sa članom 9 ovog pravilnika;

2) geografske karakteristike, naročito prirodne ili vještačke granice;

3) položaj i međusobna udaljenost gazdinstava;

4) podaci o prometu i trgovini svinjama i podaci o dostupnosti klanica;

5) podaci o raspoloživim sredstvima i licima za kontrolu prometa svinja unutar područja, naročito ako uginule ili usmrćene svinje moraju biti uklonjene sa gazdinstva sa kojeg potiču.

(3) Ako zaraženo i/ili ugroženo područje uključuje dio teritorije drugih država, granice zaraženog i ugroženog područja određuju se u saradnji sa nadležnim organima tih država.

(4) Radi obezbjeđivanja informisanosti lica u zaraženom i ugroženom području o naređenim mjerama iz čl. 11 i 12 ovog pravilnika i omogućavanja njihovog sprovođenja, na vidnim mjestima postavljaju se oznake, odnosno natpisi sa upozorenjima i obavještava se javnost putem medija.

Mjere koje se sprovede na zaraženom području

Član 11

(1) Na zaraženom području službeni veterinar naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) popis gazdinstava na kojima se drže i uzgajaju svinje, identifikaciju i registraciju neidentifikovanih svinja i vakcinaciju nevakcinisanih svinja kao i kod svinja, kod kojih je od posljednje vakcinacije prošlo više od šest mjeseci odmah, klinički pregled svih svinja na gazdinstvima u zaraženom području radi utvrđivanja zdravstvenog stanja svinja u roku od sedam dana od dana određivanja zaraženog područja;

2) zabranu premještanja i prometa svinja, osim u slučaju iz tačke 7 ovog stava, kao i svinja koje ne potiču sa zaraženog područja koje se upućuju na hitno klanje u klanicu koja se nalazi na zaraženom području ili svinja koje se prevoze drumskim ili željezničkim putem kroz zaraženo područje bez zaustavljanja i istovaranja životinja (tranzit) na osnovu odobrenja službenog veterinara za prevoz;

3) čišćenje i dezinfekciju prevoznih sredstava i opreme, korišćenih za prevoz svinja ili drugih životinja ili materijala koji je mogao biti zaražen (leševi, hrana za životinje, stajnjak), u što kraćem roku nakon kontaminacije;

4) zabranu ulaza i izlaza drugih domaćih životinja na i sa gazdinstva bez odobrenja službenog veterinara;

5) zabranu izlaska prevoznih sredstava iz zaraženog područja bez prethodnog čišćenja, dezinfekcije i odobrenja službenog veterinara;

6) prijavu svakog uginuća ili obolijevanja svinje na gazdinstvu odmah, radi ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

7) zabranu iznošenje svinja sa gazdinstva najmanje 30 dana od dana čišćenja i dezinfekcije zaraženog gazdinstava, odnosno 15 dana od sprovedene vakcinacije na tom gazdinstvu, osim u slučaju iz stava 2 ovog člana:

a) u slučaju hitnog klanja do klanice unutar zaraženog ili ugroženog područja ili do klanice koja je određena za te svrhe; ili

b) do objekta za neškodljivo uklanjanje ili odgovarajućeg mjesta gdje se svinje odmah usmrćuju, i leševi neškodljivo uklanjaju, pod nadzorom službenog veterinara; ili
c) u izuzetnim slučajevima na drugim lokacijama unutar zaraženog područja;

8) zabranu iznošenja sjemenja, jajnih ćelija i embriona svinja sa gazdinstava u zaraženom području;

9) odgovarajućih biosigurnosnih mjera radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja, za lica koja ulaze ili izlaze sa gazdinstva.

(2) Kada se mjere iz stava 1 ovog člana, sprovode duže od 30 dana, zbog pojave novih slučajeva klasične kuge svinja, kojima se ugrožava dobrobit životinja ili otežava uzgoj svinja, na obrazloženi zahtjev vlasnika, službeni veterinar može odobriti otpremanje svinja sa gazdinstva iz zaraženog područja, direktno do objekata iz stava 1 tačka 7 ovog člana, pod uslovom:

1) da je veterinar klinički pregledao svinje na gazdinstvu, a posebno one koje se premještaju, uključujući mjerenje tjelesne temperature tih životinja, i izvršio kontrolu vođenja registra na gazdinstvu i identifikacionih oznaka svinja na gazdinstvu i sprovedene vakcinacije u poslednjih godinu dana;

2) da prilikom pregleda nijesu utvrđeni klinički znaci klasične kuge svinja, da su svinje na propisan način identifikovane i vakcinisane i da je od poslednje vakcinacije prošlo ne manje od 15 dana ni više od šest mjeseci;

3) da se svinje otpremaju prevoznim sredstvima koja plombira službeni veterinar;

4) da je od svinja koje treba da budu zaklane ili usmrćene uzet dovoljan broj uzoraka, u cilju potvrđivanja ili isključivanja prisustva virusa klasične kuge svinja na gazdinstvu;

5) da je obaviješten službeni veterinar na klanici o upućivanju svinja u klanicu koji je dužan da nakon njihovog prispjeća u klanicu, obavijesti službenog veterinara koji je uputio svinje na klanje;

6) da se dopremljene svinje drže i kolju u klanici odvojeno od drugih svinja;

7) da se obrati posebna pažnja na znake karakteristične za klasičnu kugu svinja tokom pregleda, prije i poslije klanja i da svježe meso koje je namijenjeno za preradu treba da bude označeno posebnom oznakom, a u slučaju da se pošiljka mesa šalje u drugi određeni objekat na preradu, pošiljka mesa treba da bude zapečaćena prije i tokom prevoza;

8) da vozila i oprema koja su korišćena za prevoz svinja, se odmah nakon prevoza, očiste i dezinfikuju u skladu sa članom 13 ovog pravilnika.

(3) Mjere na zaraženom području sprovode se najmanje:

1) dok se na zaraženim gazdinstvima ne izvrši čišćenje i dezinfekcija;

2) dok se ne izvrši klinički pregled i laboratorijsko ispitivanje u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, na svim gazdinstvima, nakon 30 dana od prethodno izvršenog čišćenja i dezinfekcije na zaraženim gazdinstvima.

Mjere na ugroženom području

Član 12

(1) Na ugroženom području službeni veterinar naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) popis gazdinstava na kojima se drže i uzgajaju svinje, identifikaciju i registraciju neidentifikovanih svinja i vakcinaciju nevakcinisanih svinja, kao i svinja kod kojih je od posljednje vakcinacije prošlo više od šest mjeseci;

2) zabranu kretanja i prevoza svinja javnim putevima i putevima koja povezuju gazdinstva, osim svinja koje ne potiču sa ugroženog područja koje se upućuju na hitno

klanje u klanicu koja se nalazi na ugroženom području ili svinja koje se prevoze drumskim ili željezničkim putem kroz ugroženo područje bez zaustavljanja i istovaranja životinja (tranzit) na osnovu odobrenja službenog veterinaru za prevoz;

3) zabranu ulaza i izlaza na i sa gazdinstva svim životinjama tokom prvih sedam dana od dana određivanja granice ugroženog područja, bez odobrenja službenog veterinaru;

4) čišćenje i dezinfekciju kamiona i drugih prevoznih sredstava i opreme, korišćenih za prevoz svinja ili drugih životinja ili materijala koji je mogao biti zaražen (leševi, hrana za životinje, stajnjak i sl.), u što kraćem roku nakon kontaminacije;

5) prijavu, bez odlaganja, svakog uginuća ili obolijevanja svinje na gazdinstvu službenom veterinaru radi ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

6) zabranu iznošenja svinja sa gazdinstva najmanje 21 dan nakon obavljenog čišćenja i dezinfekcije zaraženih gazdinstava, odnosno 15 dana od sprovedene vakcinacije svinja, osim u slučaju iz člana 11 stav 2 ovog pravilnika:

a) u slučaju hitnog klanja do klanice koja je određena za te svrhe, po mogućnosti unutar zaraženog ili ugroženog područja; ili

b) do objekta za neškodljivo uklanjanje ili odgovarajućeg mjesta gdje se svinje odmah usmrćuju i leševi neškodljivo uklanjaju, pod nadzorom službenog veterinaru; ili

c) u izuzetnim slučajevima na drugim lokacijama unutar zaraženog područja;

7) zabranu iznošenja sjemena, jajnih ćelija i embriona svinja sa gazdinstava u ugroženom području;

8) biosigurnosnih mjera radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja, za lica koja ulaze ili izlaze sa gazdinstva.

(2) Kada se mjere iz stava 1 ovog člana sprovode duže od 30 dana, zbog pojave novih slučajeva klasične kuge svinja, kojima se ugrožava dobrobit životinja ili otežava uzgoj svinja, na obrazloženi zahtjev vlasnika, službeni veterinar može odobriti otpremanje svinja sa gazdinstva iz ugroženog područja, direktno do objekata iz stava 1 tačka 6 ovog člana, pod uslovima iz člana 11 stav 2 ovog pravilnika, pod nadzorom službenog veterinaru.

(3) Mjere na ugroženom području sprovode se:

1) dok se na zaraženim gazdinstvima ne izvrši čišćenje i dezinfekcija;

2) dok se ne izvrši klinički pregled i laboratorijsko ispitivanje u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, na svim gazdinstvima, nakon 20 dana od prethodno izvršenog čišćenja i dezinfekcije na zaraženim gazdinstvima.

Čišćenje i dezinfekcija

Član 13

(1) Čišćenje i dezinfekcija pri sprovođenju mjera iz čl. 5, 6, 11, 12 i 15 ovog pravilnika vrše se pod nadzorom službenog veterinaru u skladu sa Prilogom 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Ponovno naseljavanje svinja na gazdinstvo nakon prestanka klasične kuge svinja

Član 14

(1) Ponovno naseljavanje svinja na gazdinstvo na kojem je bila potvrđena klasična kuga svinja vrši se najmanje 30 dana od dana čišćenja i dezinfekcije gazdinstva.

(2) U slučaju držanja svinja na otvorenom ponovno naseljavanje svinja započinje uvođenjem sentinel svinja koje su pregledane i kod kojih nije utvrđeno prisustvo antitijela na virus klasične kuge svinja, ili svinja sa gazdinstava na kojima nijesu sprovedene mjere suzbijanja klasične kuge svinja.

(3) Za sentinel svinje kojima se naseljava gazdinstvo nakon isteka roka od 40 dana od dana naseljavanja vrši se uzorkovanje i testiranje na prisustvo antitijela u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(4) Ako nije utvrđeno prisustvo antitijela na virus klasične kuge svinja na gazdinstvo se može izvršiti potpuno ponovno naseljavanje, s tim da nijedna svinja ne smije napustiti gazdinstvo do dobijanja negativnog rezultata serološkog nalaza.

(5) U slučaju držanja svinja na drugi način ponovno naseljavanje svinja vrši se u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, pod uslovom da su identifikovane i vakcinisane protiv klasične kuge svinja s tim da rok od vakcinacije ne smije biti manji od 15 dana ni duži od šest mjeseci, ili potpuno naseljavanje pod uslovom da:

- se sve svinje unose na gazdinstvo u roku od 20 dana i da potiču sa gazdinstava na kojima se nijesu sprovodile mjere ograničenja koje se odnose na klasičnu kugu svinja;
- su od svih svinja uzeti uzorci krvi najranije 40 dana nakon unosa posljednjih svinja i da su serološki ispitane u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- nijedna svinja ne smije napustiti gazdinstvo prije dobijanja negativnog nalaza serološkog ispitivanja.

Mjere koje se sprovode u slučaju sumnje na pojavu i potvrđivanja klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu

Član 15

(1) U slučaju sumnje na pojavu klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu službeni veterinar sprovodi epizootiološko ispitivanje u skladu sa članom 9 ovog pravilnika i naređuje sprovođenje laboratorijskog ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(2) U slučaju potvrđivanja klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu, službeni veterinar sprovodi epizootiološko ispitivanje i naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

- 1) usmrćivanje svih prijemčivih životinja u klanici ili prevoznom sredstvu;
- 2) obrada trupova, iznutrica i nus proizvoda životinjskog porijekla koji bi mogli biti zaraženi i kontaminirani, pod nadzorom službenog veterinara;
- 3) čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i vozila, pod nadzorom službenog veterinara;
- 4) genetsku tipizaciju izolovanog virusa klasične kuge svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- 5) sprovođenje mjera iz člana 6 stav 1 i člana 8 ovog pravilnika na gazdinstvu sa koga potiču zaražene svinje ili trupovi odnosno na kontaktnom gazdinstvu;
- 6) zabranu dopremanja svinja na klanje ili stavljanje u promet do isteka najmanje 24 sata nakon čišćenja i dezinfekcije.

Mjere koje se sprovode u slučaju sumnje na pojavu i potvrđivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja

Član 16

(1) Nakon prijave sumnje na pojavu klasične kuge svinja kod divljih svinja službeni veterinar preduzima radnje radi potvrđivanja ili isključivanja sumnje na pojavu klasične kuge svinja, o čemu obavještava vlasnike svinja i lovce, uključujući laboratorijska ispitivanja svih divljih svinja koje su ustrijeljene ili pronađene mrtve.

(2) Nakon potvrđivanja primarnog slučaja klasične kuge svinja kod divljih svinja, radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja:

- 1) hitno se obrazuje stručni tim (veterinari, lovci, biolozi i epizootiolozi) radi:
 - a) proučavanja epizootiološke situacije i utvrđivanja inficiranog područja;
 - b) utvrđivanja odgovarajućih mjera, koje treba sprovesti na inficiranom području;
 - c) izrade plana za iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod divljih svinja;
 - d) sprovođenja nadzora kako bi se provjerila efektivnost preduzetih mjera za iskorjenjivanje klasične kuge svinja u inficiranom području.

2) službeni veterinar stavlja pod službeni nadzor gazdinstva na kojima se drže i uzgajaju svinje na inficiranom području i nalaže sprovođenje sljedećih mjera:

- a) popis svinja na svim gazdinstvima;
- b) vakcinaciju;
- c) držanje svinja na gazdinstvima na način kojim se obezbjeđuje sprječavanje direktnog ili indirektnog kontakta sa divljim svinjama;
- d) zabranu ulaza i izlaza svinja na i sa gazdinstva bez odobrenja službenog veterinara;
- e) stavljanje dezinfekcionih barijera na ulazu i izlazu iz objekata u kojima se drže i uzgajaju svinje i na ulazu i izlazu sa gazdinstva;
- f) sprovođenje biosigurnosnih mjera za lica koja su u kontaktu sa divljim svinjama, kako bi se smanjila opasnost od širenja virusa klasične kuge svinja, a koje mogu uključiti i privremenu zabranu ulaza na gazdinstvo na kome se drže i uzgajaju svinje;
- g) ispitivanje na gazdinstvu svih uginulih ili svinja koje pokazuju kliničke znake klasične kuge svinja;
- h) zabranu unošenja na gazdinstvo bilo kojeg dijela tijela odstrijeljene ili pronađene mrtve divlje svinje, kao i pribora ili opreme koji je mogao biti zaražen virusom klasične kuge svinja;
- i) zabranu stavljanja u promet svinja, njihovog sjemena, embriona ili jajnih ćelija;
- j) pregled i ispitivanje na klasičnu kugu svinja svih odstrijeljenih ili pronađenih mrtvih divljih svinja na inficiranom području u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- k) genetsku tipizaciju izolovanog virusa klasične kuge svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(3) U slučaju pojave klasične kuge svinja kod divljih svinja u pograničnom području, uspostavlja se saradnja u sprovođenju mjera sa susjednom državom.

(4) Mjere iz st. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se do donošenja odnosno odobravanja plana iz člana 17 ovog pravilnika.

Plan iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja

Član 17

(1) Plan iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja sadrži podatke o:

1) rezultatima epizootiološkog ispitivanja i kontrolama sprovedenim u skladu sa članom 16 ovog pravilnika i geografskoj rasprostranjenosti klasične kuge svinja;

2) inficiranom području sa:

a) rezultatima epizootiološkog ispitivanja i geografskom rasprostranjenosti klasične kuge svinja;

- b) brojem divljih svinja na inficiranom području;
 - c) prirodnim ili vještačkim barijerama za kretanje divljih svinja;
 - 3) organizovanju i načinu saradnje biologa, lovaca, lovačkih organizacija, službi za zaštitu divljih životinja i veterinarskih službi;
 - 4) informativnoj kampanji radi podizanja svijesti lovaca o mjerama koje će se preduzeti;
 - 5) načinu određivanja broja i lokacija metapopulacija divljih svinja u i oko inficiranog područja;
 - 6) približnom broju metapopulacija divljih svinja i njihovoj veličini u i oko inficiranog područja;
 - 7) utvrđivanju raširenosti klasične kuge svinja u populaciji divljih svinja, i to ispitivanjem odstrijeljenih ili uginulih divljih svinja, laboratorijskim ispitivanjima i epizootiološkim ispitivanjima učestalosti ove bolesti kod pojedinih starosnih grupa divljih svinja;
 - 8) mjerama za sprječavanje širenja klasične kuge svinja zbog kretanja i/ili kontakta između metapopulacija divljih svinja, koje mogu uključivati i zabranu lova;
 - 9) načinu neškodljivog uklanjanja leševa odstrijeljenih ili pronađenih mrtvih divljih svinja;
 - 10) epizootiološkom ispitivanju koje se obavlja na svakoj divljoj svinji koja je odstrijeljena ili pronađena mrtva, sa podacima o:
 - a) geografskom području na kojem je životinja pronađena mrtva ili odstrijeljena,
 - b) datumu kada je životinja pronađena mrtva ili je odstrijeljena,
 - c) licu koje je životinju pronašlo ili odstrijelilo,
 - d) starosti i polu svinje,
 - e) simptomima prije odstrijela, ako je životinja odstrijeljena;
 - f) stanju trupa ako je životinja pronađena mrtva; g) laboratorijskim nalazima;
 - 11) nadzoru i preventivnim mjerama koje se mogu uvesti na gazdinstvima koja se nalaze na inficiranom području, a po potrebi i u njenoj okolini, uključujući prevoz i premještanje životinja unutar tog područja, iz i na to područje;
 - 12) kriterijumima koji se koriste za prestanak mjera preduzetih kako bi se iskorijenila bolest u inficiranom području i na gazdinstvima u tom području;
 - 13) organu za nadzor i usklađivanje rada službi koje su odgovorne za sprovođenje plana;
 - 14) mjerama za nadzor klasične kuge svinja koje će se sprovoditi po isteku godine dana od dana zadnjeg potvrđenog slučaja klasične kuge svinja kod divljih svinja na inficiranom području.
- (2) U zavisnosti od stepena pojave i drugih epizootioloških pokazatelja plan se može izmijeniti ili dopuniti.
- (3) Plan iz stava 1 ovog člana, dostavlja se Evropskoj Komisiji na procjenu i odobravanje u roku od 90 dana od potvrde primarnog slučaja klasične kuge svinja kod divljih svinja, i obavještava Evropska komisija i druge zainteresovane države ukoliko dođe do promjene granice inficiranog područja i o epizootiološkoj situaciji na inficiranom području i rezultatima primjene plana.

Vakcinacija kao prevencija klasične kuge svinja

Član 18

(1) Klasična kuga svinja sprječava se i suzbija vakcinacijom od atenuiranog K-soja virusa radi održavanja imuniteta svinja protiv klasične kuge svinja tokom cijele godine na svim gazdinstvima na kojima se drže i uzgajaju svinje.

(2) Vakcinacija iz stava 1 ovog člana, vrši se kod prasadi starosti od 45 do 60 dana, a najkasnije 15 dana prije stavljanja u promet.

Hitna vakcinacija na gazdinstvima

Član 19

(1) Kada se potvrdi klasična kuga svinja na gazdinstvima na kojima se uzgajaju ili drže svinje i kada epizootiološki podaci ukazuju na opasnost od njenog širenja, može se sprovesti hitna vakcinacija.

(2) Hitna vakcinacija iz stava 1 ovog člana, vrši se prema planu hitne vakcinacije koji sadrži podatke o:

- 1) epizootiološkoj situaciji koja zahtijeva hitnu vakcinaciju;
- 2) veličini geografskog područja na kojem će se sprovesti hitna vakcinacija i broju gazdinstava na kojima se uzgajaju svinje na tom području;
- 3) kategoriji i približnom broju svinja koje će se vakcinisati;
- 4) vakcini koja će se upotrijebiti;
- 5) trajanju kampanje vakcinacije;
- 6) identifikaciji i registraciji vakcinisanih svinja;
- 7) mjerama za kretanje svinja i njihovih proizvoda;
- 8) kriterijumima koji će se uzeti u obzir prilikom donošenja odluke o sprovođenju vakcinacije ili mjera iz člana 8 stav 2 ovog pravilnika;
- 9) drugim mjerama, uključujući klinička i laboratorijska ispitivanja koja će se sprovesti na uzorcima uzetim sa gazdinstava na kojima se sprovodi vakcinacija, i sa drugih gazdinstava, naročito ako se koristi marker vakcina.

(3) Tokom sprovođenja hitne vakcinacije, naređuju se sljedeće mjere:

- 1) zabrana napuštanja svinja iz vakcinisanog područja, osim u slučaju prevoza za potrebe hitnog klanja u klanicu, a koja se nalazi u tom području ili u njegovoj neposrednoj blizini ili u objekat za neškodljivo uklanjanje ili drugo pogodno mjesto na kojem se odmah usmrćuju, a trupovi obrađuju pod službenim nadzorom;
- 2) svježe meso od svinja vakcinisanih tokom hitne vakcinacije se prerađuje ili se s njim postupa u skladu sa članom 11 stav 2 tačka 7 ovog pravilnika;
- 3) pronalaženje i uništavanje pod službenim nadzorom sjemeni, jajnih ćelija i embriona uzetih od svinja 30 dana prije vakcinacije.

(4) Mjere iz stava 3 ovog člana, sprovode se najmanje šest mjeseci nakon završetka vakcinacije, na tom području.

(5) Prije isteka roka iz stava 4 ovog člana, naređuju se i sljedeće mjere:

- 1) zabrana odlaska seropozitivnih svinja sa gazdinstva na kojem se uzgajaju, osim na hitno klanje;
- 2) zabrana uzimanje sjemeni, embriona i jajnih ćelija od seropozitivnih svinja;
- 3) zabrana napuštanja prasadi seropozitivnih krmača sa gazdinstava sa kojih potiču, osim zbog prevoza do:
 - a) klanice na hitno klanje;
 - b) gazdinstva koje je odredila Uprava sa kojih se šalju direktno u klanicu;
 - c) gazdinstva, nakon dobijanja negativnog rezultata serološkog ispitivanja na prisustvo antitijela na virus klasične kuge svinja.

(6) Izuzetno od stava 2 ovog člana, može se sprovoditi hitna vakcinacija, ako je izrađen plan hitne vakcinacije u skladu sa kriznim planom iz člana 49 Zakona o veterinarstvu.

(7) Osim podataka iz stava 2 ovog člana, planom vakcinacije iz stava 6 ovog člana utvrđuje se da će svinje na gazdinstvima gdje je vakcinacija sprovedena biti zaklane ili usmrćene što je prije moguće, u skladu sa stavom 4 tačkom 1 ovog člana, a svježe meso od tih svinja treba obraditi i označiti posebnom oznakom, a u slučaju da se pošiljka mesa šalje u drugi objekat za preradu, pošiljka treba da je zapečaćena prije i tokom prevoza.

(8) Mjere iz stava 4 ovog člana mogu se ukinuti nakon što su:

1) sve svinje na gazdinstvima koje su vakcinisane zaklane ili usmrćene u skladu tačkom 1 stav 3 ovog člana;

2) sva gazdinstva na kojima se svinje drže očišćena i dezinfikovana u skladu sa članom 12 ovog pravilnika.

(9) U slučaju ukidanja mjera iz stava 8 ovog pravilnika, službeni veterinar naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) zabranu ponovnog naseljavanja svinja na gazdinstvo najmanje deset dana od završetka čišćenja i dezinfekcije, a nakon što su sve svinje koje su vakcinisane na gazdinstvima zaklane ili usmrćene;

2) sprovođenje kliničkih i laboratorijskih ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, kako bi se otkrilo moguće prisustvo virusa klasične kuge svinja, najmanje 40 dana nakon naseljavanja, a tokom tog vremena svinje ne mogu napustiti gazdinstvo.

(10) Hitna vakcinacija svinja vrši se na osnovu procjene rizika u skladu sa Prilogom 5 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

(11) Plan iz st. 2 i 7 ovog člana, dostavlja se Evropskoj Komisiji na procjenu i odobravanje, prije početka hitne vakcinacije.

(12) U zavisnosti od stepena pojave i drugih epizootioloških pokazatelja plan se može izmijeniti ili dopuniti.

Hitna vakcinacija divljih svinja

Član 20

(1) Kada se potvrdi klasična kuga kod divljih svinja, i kada epizootiološki podaci ukazuju na opasnost od njenog širenja, može se sprovesti hitna vakcinacija divljih svinja.

(2) Hitna vakcinacija iz stava 1 ovog člana vrši se prema planu hitne vakcinacije, koji sadrži podatke o:

1) epizootiološkoj situaciji koja zahtijeva hitnu vakcinaciju;

2) veličini geografskog područja na kojem se sprovodi hitna vakcinacija (inficirano područje)

3) vrsti vakcine koje će se koristiti i postupak vakcinacije, uključujući i mladunce divljih svinja;

4) očekivanom trajanju vakcinacije;

5) približnom broju divljih svinja koje će biti vakcinisane;

6) mjerama za spriječavanje povećanja populacije divljih svinja;

7) mjerama za spriječavanje širenja vakcinalnog virusa na svinje koje se uzgajaju na gazdinstvima, prema potrebi;

8) očekivanim rezultatima vakcinacije i parametrima koji će se upotrijebiti za provjeru njene efikasnosti;

9) organu zaduženom za nadzor i usklađivanje rada službi odgovornih za sprovođenje plana;

10) sistem koji je uspostavljan za obavješćavanje stručnog tima radi redovnog provjeravanje rezultata vakcinacije; i

11) sprovođenju drugih hitnih mjera.

(3) Plan iz stava 2 ovog člana, dostavlja se Evropskoj Komisiji na procjenu i odobravanje, prije početka hitne vakcinacije.

(4) Izvještaj o rezultatima vakcinacije, epizootiološkoj situaciji i rezultatima sprovođenja plana iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja dostavlja se Evropskoj komisiji i državama članicama šestomjesečno.

(5) Ako je inifirano područje blizu teritorije druge države u kojoj se sprovode mjere iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja, plan vakcinacije iz stava 1 ovog člana, mora da bude usklađen sa planom vakcinacije i drugim mjerama koje se sprovode u susjednoj državi.

(6) U zavisnosti od stepena pojave i drugih epizootioloških pokazatelja plan se može izmijeniti ili dopuniti.

Primjena odredbi

Član 21

(1) Vakcinacija svinja kao prevencija klasične kuge svinja u skladu sa čl. 11, 12, 14, 16 i 18 ovog pravilnika, vršiće se do 1. januara 2018. godine.

(2) Hitna vakcinacija svinja vršiće se samo u hitnim slučajevima počev od 1. januara 2018. godine.

Početak primjene

Član 22

Odredbe člana 7 stav 2, člana 17 stav 3, člana 19 stav 11 i člana 20 st. 3 i 4 ovog pravilnika, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanaka važenja propisa

Član 23

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja ("Službeni list SFRJ", broj 6/88).

Stupanje na snagu

Član 24

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 323-12/14-2

Podgorica, 04. aprila 2014. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

* U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 2001/89/EZ o mjerama Zajednice za kontrolu klasične kuge svinja (COUNCIL DIRECTIVE 2001/89/EC on Community measures for the control of classical swine fever) i Prilogom 2 ovog pravilnika ODLUKA KOMISIJE 2002/106/EZ o odobravanju Dijagnostičkog priručnika u kojem se utvrđuju dijagnostički postupci, metode uzorkovanja i mjerila za ocjenjivanje laboratorijskih testova za potvrdu prisutnosti klasične kuge svinja (2002/106/EC: Commission Decision approving a Diagnostic Manual establishing diagnostic procedures, sampling methods and criteria for evaluation of the laboratory tests for the confirmation of classical swine fever)

DIJAGNOSTIKOVANJE KLASIČNE KUGE SVINJA

ODJELJAK A

Diferencijalna dijagnostika

- (1) Uzročnik klasične kuge svinja je RNK virus iz familije *Flaviviridae*, rod *Pestivirus*, a virus klasične kuge svinja je antigeno srodan sa ostalim pestivirusima, kao što su virus uzročnik bolesti virusne dijareje goveda (BVDV) i virus uzročnik border bolesti, stim da ta srodnost može dovesti do pojave lažno pozitivnih rezultata laboratorijskih ispitivanja zbog mogućih unakrsnih reakcija.
- (2) Virus klasične kuge svinja je stabilan u sekretima i ekskretima zaraženih svinja, leševima, svježem mesu i proizvodima od mesa svinja, inaktiviraju ga deterdženti, rastvarači masti, proteaze i uobičajena dezinfekciona sredstva.
- (3) Najčešća prirodna vrata infekcije virusom klasične kuge svinja su oronazalna sluzokoža, bilo direktnim ili indirektnim kontaktom sa zaraženim svinjama ili preko hrane kontaminirane virusom klasične kuge svinja, a u područjima sa velikom gustinom svinja virus se lako širi među susjednim gazdinstvima na kojima se gaje svinje, a moguća je i zaraza putem sjemena zaraženih nerastova.
- (4) Inkubacija traje od sedam do deset dana, u pojedinim slučajevima klinički znaci bolesti mogu postati vidljivi tek nakon dvije do četiri nedjelje od infekcije virusom klasične kuge svinja, pa i duže ako se radi o odraslim priplodnim svinjama ili o infekciji slabo virulentnim sojevima virusa.
- (5) Klinički znaci koji se javljaju kod klasične kuge svinja su vrlo varijabilni i moguće ih je zamijeniti sa kliničkim znacima drugih bolesti, a intenzitet simptoma zavisi od starosti životinje i virulentnosti virusa, i uglavnom mlađe jedinke obole sa izraženijim simptomima, a kod priplodnih svinja tok zaraze je često blag ili čak subklinički.
- (6) Razlikuje se akutni, hronični i prenatalni oblik klasične kuge svinja.

Akutni, hronični i prenatalni oblik bolesti

Akutni oblik klasične kuge svinja

- (1) Akutni oblik klasične kuge svinja najčešće se javlja kod odbijene prasadi i tovljenika, prvi znaci su: prestanak uzimanja hrane, tromost, povišena tjelesna temperatura, konjuktivitis, otečeni limfni čvorovi, otežano disanje (apnea, dispnea), opstipacija nakon koje slijedi dijareja.
Tipična krvarenja na koži se obično uočavaju na ušima, repu, trbuhu i sa unutrašnje strane nogu tokom druge i treće nedjelje bolesti i traju do uginuća, a ponekad se javljaju i neurološki znaci poput oduzetosti zadnjih nogu, teturanja i grčeva.
Tjelesna temperatura je povišena u toku trajanja bolesti i iznosi 40°C i više, izuzev kod odraslih svinja kod kojih ne mora prelaziti 39,5 °C.
- (2) Virus klasične kuge svinja izaziva tešku leukopeniju i imunosupresiju što često dovodi do sekundarnih intestinalnih i respiratornih infekcija.
Znaci sekundarnih infekcija mogu maskirati ili preklopiti najučestalije znake klasične kuge svinja i tako dovesti do postavljanja pogrešne dijagnoze.
Uginuće obično nastupa u periodu od mjesec dana.

Oporavak, uz nastanak antitijela, je moguć i to najčešće kod odraslih priplodnih svinja koje nijesu pokazivale teške kliničke znake klasične kuge svinja.

Antitijela protiv virusa klasične kuge svinja mogu se utvrditi dvije do tri nedjelje nakon infekcije.

- (3) Patološke promjene, koje se uočavaju prilikom postmortalnog pregleda, najčešće su na limfnim čvorovima i bubrezima. Limfni čvorovi su edematozni i hemoragični. Krvarenja na bubrezima mogu biti u vidu petehija i ehimoza, a slična krvarenja uočavaju se na sluzokoži mokraćne bešike, grkljana, epiglotisa, zatim na serozama grudne i trbušne šupljine i na srcu. Čest je nalaz negnojnog encefalitisa. Patognomonične promjene su infarkti na slezini, ali se rijetko javljaju.

- (4) Klinička i patološka slika akutnog toka afričke kuge svinja je vrlo slična klasičnoj kugi svinja.

Ako postoje, krvarenja na koži i ušima lako se uočavaju i upućuju na postavljanje sumnje na akutni tok afričke kuge svinja ili klasične kuge svinja.

Akutni oblik klasične kuge svinja treba uzeti u obzir i kod sumnje na: vrbanc (crveni vjetar), reproduktivni i respiratorni sindrom svinja (PRRS), trovanje kumarinom, purpurno krvarenje, sindrom multisistemske kržljivosti odbijene prasadi, sindrom dermatitisa i nefropatije svinja, infekcije salmonelama ili pasterelama, kao i pri ostalim promjenama na organima digestivnog i respiratornog sistema koje prati povišena tjelesna temperatura i kod kojih svinje ne reaguju na liječenje antibioticima.

- (5) Virus klasične kuge svinja se izlučuje i širi pljuvačkom, urinom i izmetom, počevši od pojave kliničkih znakova do uginuća, a može se širiti i sjemenom.

Hronični oblik klasične kuge svinja

- (1) Hronični oblik bolesti javlja se kod svinja koje ne mogu da razviju odgovarajući imuni odgovor na virus uzročnik klasične kuge svinja.

Početni znaci hroničnog toka klasične kuge svinja su slični akutnom toku bolesti, kasnije preovladavaju znaci nespecifični za klasičnu kugu svinja, poput intermitentne groznice, hroničnog enteritisa i kržljivosti, a tipične hemoragije na koži izostaju.

Kliničke znake bolesti svinje mogu pokazivati dva do tri mjeseca prije uginuća.

Svinje izlučuju virus klasične kuge svinja od pojave kliničkih znakova do uginuća.

- (2) Patološke promjene su manje karakteristične, naročito zbog izostanka krvarenja na organima i serozama, a kod svinja sa hroničnom dijarejom uobičajene su nekrotične promene na ileumu, ileocekalnom zalistku i rektumu.
- (3) Klinički znaci hronične klasične kuge svinja su nespecifični, te je za postavljanje diferencijalne dijagnoze potrebno razmotriti mnoge druge bolesti, a groznica se ne pojavljuje uvijek kod svih bolesnih svinja, ali je uvijek prisutna kod nekoliko svinja na zaraženom gazdinstvu.

Prenatalni oblik i kasna pojava klasične kuge svinja

- (1) Virus uzročnik klasične kuge svinja može proći kroz posteljicu (placentu) suprasnih krmača i inficirati plodove, a da pri tom krmače ne pokazuju znake bolesti.

Ishod transplacentalne infekcije zavisi od stadijuma suprasnosti i virulencije virusa, a ukoliko do infekcije dođe u ranim stadijumima suprasnosti može doći do pobačaja, prašenja mrtvorođene prasadi, mumifikacije ili malformacije plodova.

Infekcija krmača do 90-og dana suprasnosti može da dovede do prašenja perzistentno inficirane prasadi koja ne pokazuju kliničke znake bolesti, a uginjavaju nakon nekoliko mjeseci, ta prasada zaostaje u rastu i razvoju, povremeno pokazuju znake kongenitalnog tremora, ovaj tok se naziva "kasnom pojavom kuge", ta prasada

mogu da imaju ključnu ulogu u širenju bolesti i održavanju virusa klasične kuge svinja u populaciji svinja, jer u toku čitavog života izlučuju virus klasične kuge svinja.

- (2) Prepoznavanje klasične kuge svinja može da bude posebno teško na gazdinstvima priplodnih svinja zato što tok bolesti može da bude vrlo blag i može da se zamijeni sa drugim bolestima.

Smanjenu plodnost i pobačaje mogu da prouzrokuju i uzročnici drugih bolesti kao što su: parvovirusna infekcija svinja, PRRS, Aujeckijeva bolest i infekcija leptospirama.

Nakon pobačaja uzrokovanog virusom uzročnikom klasične kuge svinja pobačeni sadržaj nije moguće patološki razlikovati od pobačenih sadržaja uzrokovanih drugim uzročnicima.

Ukoliko postoji sumnja na neku zaraznu bolest reproduktivnog sistema odmah se sprovodi ispitivanje na klasičnu kugu svinja kad god se gazdinstvo smatra ugroženim (npr. ukoliko se gazdinstvo nalazi na području u kome se kuga pojavljuje kod divljih svinja), i što je moguće prije, isključiti uobičajene zarazne bolesti reproduktivnog sistema.

ODJELJAK B

Klinički i patološki znaci koji ukazuju na sumnju na klasičnu kugu svinja na gazdinstvu

- (1) Na gazdinstvu koje se smatra sumnjivim na klasičnu kugu vrše se klinička i patološka ispitivanja na svinjama, epizootiološko ispitivanje i serološka ispitivanja.
- (2) Glavni klinički i patološki znaci koje treba razmotriti su:
- 1) visoka tjelesna temperatura sa povećanim morbiditetom i mortalitetom;
 - 2) visoka tjelesna temperatura sa hemoragičnim sindromom;
 - 3) visoka tjelesna temperatura sa neurološkim simptomima;
 - 4) visoka tjelesna temperatura nepoznatog porijekla kod koje liječenje antibioticima nije dovelo do poboljšanja zdravstvenog stanja;
 - 5) pobačaji i učestali reproduktivni problemi u poslednja tri mjeseca;
 - 6) urođeno drhtanje prasadi (kongenitalni tremor);
 - 7) hronično bolesne životinje;
 - 8) zaostalost u razvoju mladih životinja (kržljivost);
 - 9) petehijalna i ehimozna krvarenja, posebno na limfnim čvorovima, bubrezima, slezini, mokraćnoj bešici i grkljanu;
 - 10) infarkti ili hematomi, naročito na slezini;
 - 11) butoni na debelom crijevu u hroničnim slučajevima, naročito u blizini ileocekalnog zaliska.
- (3) Epizootiološko ispitivanje obuhvata prikupljanje podataka:
- 1) da li su svinje bile u direktnom ili indirektnom kontaktu sa svinjama sa gazdinstva za koje je dokazano da je zaraženo klasičnom kugom svinja;
 - 2) da li su gazdinstvo napustile svinje za koje se naknadno pokazalo da su zaražene klasičnom kugom svinja;
 - 3) da li su krmače vještački osjemenjene sjemenom koje potiče od nerasta sumnjivih na klasičnu kugu svinja;
 - 4) da li je bilo direktnog ili indirektnog kontakta sa divljim svinjama iz populacije u kojoj se pojavila klasična kuga svinja;
 - 5) da li se svinje drže na otvorenom u području u kojem su divlje svinje inficirane virusom klasične kuge svinja;

- 6) da li su svinje hranjene pomijama i da li postoji sumnja da se sa tim pomijama nije postupalo na način koji obezbjeđuje inaktivisanje virusa uzročnika klasične kuge svinja;
 - 7) da li je postojala mogućnost izlaganja svinja virusu klasične kuge svinja (npr. preko osoba i prevoznih sredstava koji su ulazili na gazdinstvo).
- (4) Glavni laboratorijski nalazi seroloških ispitivanja koje treba uzeti u obzir su:
- 1) nalaz specifičnih antitijela nastalih nakon nezapažene infekcije virusom klasične kuge svinja ili vakcinacijom¹;
 - 2) unakrsna reakcija između antitijela protiv virusa klasične kuge svinja i protiv drugih pestivirusa²;
 - 3) otkrivanje singleton reaktora³.

ODJELJAK C

Postupci provjere i uzimanja uzoraka

A. Postupci provjere i uzimanja uzoraka sa gazdinstava svinja sumnjivih na klasičnu kugu svinja

- (1) Da bi se potvrdila ili isključila klasična kuga svinja, službeni veterinar na sumnjivom gazdinstvu nalaže obavljanje odgovarajućih pregleda, uzimanje i laboratorijsko ispitivanje uzoraka i vrši:
 - provjeru podataka o produktivnosti i zdravstvenom stanju svinja, uključujući i podatke o identifikaciji i registraciji svinja;
 - pregled svih svinja da bi se odredilo koje svinje treba klinički pregledati.
- (2) Klinički pregled uključuje mjerenje tjelesne temperature svinja i sprovodi se naročito kod pojedinih ili grupe svinja koje su:
 - bolesne ili slabije uzimaju hranu (anoreksične);
 - se nedavno oporavile od nekih drugih bolesti;
 - nedavno dovedene iz područja u kojima je potvrđena pojava klasične kuge svinja ili sa drugih sumnjivih mjesta;
 - držane u podjedinicama koje su nedavno posjetila lica koja su bila u kontaktu sa svinjama zaraženim ili sumnjivim na klasičnu kugu svinja ili lica za koja je utvrđeno da su imala rizične kontakte sa potencijalnim izvorom virusa klasične kuge svinja;
 - već serološki ispitane na kugu, a na osnovu rezultata seroloških ispitivanja nije moguće isključiti klasičnu kugu svinja, kao i svinje koje su bile u kontaktu sa zaraženim svinjama.
- (3) Ako pregledom na sumnjivom gazdinstvu nijesu utvrđene pojedine ili grupe svinja iz stava 2 ove tačke, službeni veterinar, uzimajući u obzir epizootiološku situaciju, obavlja dodatne preglede u skladu sa stavom 4 ove tačke ili:
 - naređuje uzimanje uzoraka krvi svinja za laboratorijsko ispitivanje u skladu sa stavom 12 ove tačke i stavom 2 tačke F ovog odeljka;
 - naređuje sprovođenje mjera iz člana 5 ovog pravilnika; ili

¹ Ako su svinje vakcinisane protiv klasične kuge svinja konvencionalnim vakcinom, njihov nalaz može pokazati da su seropozitivne zbog same vakcine ili zbog latentne zaraze vakcinisanih životinja.

² U određenim uslovima do 10 % svinja u jednom stadu može imati antitijela na pestiviruse preživara, uzročnike virusnog goveđeg proliva i tzv. borderske bolesti. Na primjer, ako su svinje bile u direktnom kontaktu sa govedima ili ovcima zaraženima virusom BVD-a ili BD-a, ili ako su svinje bile u godiru s materijalima zaraženim pestivirusima preživara.

³ U svim serološkim testovima koji se danas koriste za dijagnostikovanje klasične kuge svinja manji dio seruma daje lažne/pozitivne rezultate zbog nedovoljne specifičnosti sistema testova ili zbog seruma uzetih od pojedinačnih oboljelih životinja.

- isključuje sumnju na kugu.
- (4) Dodatni klinički pregled vrši se na slučajno odabranim svinjama iz proizvodnih jedinica za koje je utvrđeno ili se sumnja da postoji virus klasične kuge svinja.
- (5) Minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogući otkrivanje, sa sigurnošću od 95%, bar jedne svinje sa povišenom tjelesnom temperaturom ako je povišena tjelesna temperatura prisutna u 10% jedinki (prevalenca) u proizvodnim jedinicama.
- (6) Ukoliko se radi o:
- priplodnim krmačama, minimalan broj pregledanih krmača mora da omogući otkrivanje, sa sigurnošću od 95%, bar jedne krmače sa povišenom tjelesnom temperaturom, ako se povišena tjelesna temperatura pojavljuje kod 5% jedinki (prevalenca);
 - priplodnim nerastovima u centrima za reprodukciju i vještačko osjemenjavanje, vrši se pregled svih priplodnih nerastova.
- (7) Ako se na sumnjivom gazdinstvu otkriju uginule svinje ili svinje koje uginjavaju izvršiće se postmortalni pregledi na najmanje pet tih svinja, a naročito na svinjama koje:
- su prije uginuća pokazivale ili pokazuju tipične znake klasične kuge svinja;
 - imaju povišenu temperaturu;
 - su nedavno uginule.
- (8) Ako se prilikom tih pregleda ne utvrde promjene koje ukazuju na kugu, a uzimajući u obzir epizootiološku situaciju, izvršiće se:
- klinički pregled svinja u proizvodnoj jedinici u kojoj su držane uginule svinje ili svinje u terminalnoj fazi bolesti i uzeti uzorci krvi;
 - postmortem pregledi na tri do četiri svinje koje su bile u kontaktu sa zaraženim svinjama.
- (9) Bez obzira na prisustvo ili izostanak promjena koje ukazuju na klasičnu kugu svinja, radi obavljanja virusoloških testova svinja podvrgnutih postmortalnom pregledu potrebno je uzeti uzorke organa ili tkiva u skladu sa stavom 1 tačke B odeljka D ovog priloga s tim što uzorci treba da budu uzeti od nedavno uginulih svinja.
- (10) Prilikom obavljanja postmortalnog pregleda službeni veterinar nalaže:
- preduzimanje potrebnih preventivnih i higijenskih mjera radi sprječavanja širenja bolesti;
 - usmrćivanje svinja na human način, ukoliko uginjavaju.
- (11) Ako se daljim kliničkim pregledima na sumnjivom gazdinstvu otkriju klinički znaci ili promjene koje mogu ukazivati na klasičnu kugu svinja, a službeni veterinar smatra da ti nalazi nijesu dovoljni za potvrđivanje pojave klasične kuge svinja i da treba uraditi laboratorijske testove, od sumnjivih i drugih svinja u svakoj od proizvodnih jedinica u kojima se drže sumnjive svinje, uzimaju se uzorci krvi za laboratorijsko testiranje.
- (12) Minimalan broj uzoraka koji se uzimaju za serološko ispitivanje mora sa sigurnošću od 95% da omogući otkrivanje barem 10% seroprevalence u toj proizvodnoj jedinici.
- (13) Ako se radi o priplodnim krmačama, minimalan broj krmača od kojih se uzimaju uzorci mora sa sigurnošću od 95%⁴ da omogući otkrivanje prevalencije od 5%, a ako se radi o priplodnim nerastovima u centrima za prikupljanje sjemena, uzorke treba uzeti od svih priplodnih nerastova, a prilikom uzimanja uzoraka za virusološke testove mora se voditi računa o dostupnosti dijagnostičkih testova, njihovoj osjetljivosti i postojećoj epizootiološkoj situaciji.

⁴ Na primjer, u slučajevima kada postoji sumnja na klasičnu kugu svinja na gazdinstvu na kom se nalazi određen broj mladih svinja, broj zaraženih svinja, proporcionalno, može biti veoma nizak. U ovakvim slučajevima uzorci se moraju uzeti od većeg broja svinja.

(14) Ako je sumnja na prisustvo virusa klasične kuge svinja na gazdinstvu povezana sa rezultatima ranijih seroloških ispitivanja, osim uzimanja uzoraka krvi svinja iz stava 2 alineja 5 ove tačke postupa se na sljedeći način:

- ako su seropozitivne svinje ujedno i gravidne krmače, neke od njih, ako je moguće ne manje od tri, biće eutanazirane i podvrgnute postmortalnom pregledu, stim da se prije usmrćivanja krmače uzmu uzorci krvi za dalje serološko ispitivanje, a fetusi se podvrgavaju pregledu na virus klasične kuge svinja, virusni antigen ili genom virusa radi otkrivanja intrauterine infekcije;
- ako su seropozitivne svinje krmače koje doje prasad, uzorci krvi se uzimaju od sve prasadi i pregledaju na virus klasične kuge svinja, virusni antigen ili genom virusa u skladu sa Odjeljkom E ovog priloga, a uzorci krvi za dalje serološko ispitivanje uzimaju se i krmačama.

(15) Ako nakon obavljenih pregleda na sumnjivom gazdinstvu nijesu otkriveni klinički znaci ili promjene koje ukazuju na prisustvo virusa klasične kuge svinja, dalja laboratorijska ispitivanja kako bi se isključila kuga svinja vrše se po nalogu službenog veterinara, u skladu sa st. 11, 12 i 13 ove tačke.

B. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvu prilikom usmrćivanja svinja nakon potvrđivanja bolesti

(1) Radi utvrđivanja načina na koji je virus klasične kuge svinja unijet na zaraženo gazdinstvo i vremena koje je proteklo od njegovog unošenja, prilikom usmrćivanja svinja na gazdinstvu u skladu sa članom 6 stav 1 tačka 1 ovog pravilnika, poslije službenog potvrđivanja bolesti, svinjama se uzima uzorak krvi radi obavljanja serološkog ispitivanja metodom slučajnog uzorka.

(2) Minimalan broj svinja od kojih se uzimaju uzorci mora da bude dovoljan da se kod svinja u svim proizvodnim jedinicama na gazdinstvu, sa 95% sigurnosti, otkrije 10% seroprevalencija⁵.

(3) U slučaju sekundarnih epidemija, može se odstupiti od postupaka iz st. 1 i 2 ove tačke i odrediti *ad hoc* postupke uzorkovanja u skladu sa raspoloživim epizootiološkim podacima na mjestu izbijanja i načinima na koji je virus unesen na gazdinstvo i mogućnostima širenja bolesti s tog gazdinstva.

C. Postupci uzimanja uzoraka od svinja koje su usmrćene u okviru preventivnih mjera na sumnjivom gazdinstvu

(1) Radi potvrđivanja ili isključivanja klasične kuge svinja i prikupljanja novih epizootioloških podataka, kada su svinje na sumnjivom gazdinstvu usmrćene u skladu sa članom 5 stav 3 tačka 1 ili člana 8 stav 3 ovog pravilnika, za serološka ispitivanja uzimaju se uzorci krvi, a za virusološka ispitivanja uzorci krvi ili tonzila.

(2) Uzorci iz stava 1 ove tačke, prvenstveno se uzimaju od:

- svinja koje pokazuju kliničke znake ili imaju postmortalne patološke promjene koje ukazuju na klasičnu kugu svinja i od svinja koje su bile u kontaktu sa tim svinjama,
- drugih svinja koje su mogle biti u rizičnom kontaktu sa zaraženim ili sumnjivim svinjama ili onih za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja.

(3) Prilikom uzimanja uzoraka od svinja mora se voditi računa o epizootiološkoj situaciji.

⁵ Ako je, međutim, primjenjeno odstupanje predviđeno članom 7 ovog pravilnika, uzorci se uzimaju sa onih podjedinica na gazdinstvu u kojima su svinje bile usmrćene, ne dovodeći u pitanje dalje vršenje pregleda i uzimanja uzoraka na ostalim svinjama

(4) Iz svake proizvodne jedinice na gazdinstvu, uzorci od svinja uzimaju se metodom slučajnog odabira⁶, a minimalan broj uzoraka za serološko ispitivanje mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence u toj proizvodnoj jedinici.

(5) Ukoliko se se radi o:

- priplodnim krmačama, minimalan broj krmača od kojih se uzimaju uzorci mora da omogućiti sa sigurnošću od 95% otkrivanje 5% seroprevalence,
- priplodnim nerastovima u centrima za prikupljanje sjemena, uzorci krvi uzimaju se od svih priplodnih nerastova.

(6) Prilikom uzimanja uzoraka za virusološke testove i u zavisnosti od vrste testa koji se koristi, mora se voditi računa o dostupnosti dijagnostičkih testova, osjetljivosti laboratorijskih testova, kao i o postojećoj epizootiološkoj situaciji.

D. Postupci provjere i uzimanja uzoraka prije izdavanja odobrenja za iznošenje svinja sa gazdinstava iz zaraženog i ugroženog područja i u slučaju da su te svinje zaklane ili usmrćene

(1) Da bi se odobrilo iznošenje svinja sa gazdinstva koje se nalaze u zaraženom i ugroženom području, u skladu sa članom 11 stav 2 ovog pravilnika, klinički pregled mora:

- da se izvrši u periodu od najviše 24 sata prije iznošenja svinja,
- u skladu sa stavom 1 tačke A ovog Odjeljka.

(2) Ako se radi o svinjama koje treba preseliti na drugo gazdinstvo, osim ispitivanja iz stava 1 ove tačke, treba izvršiti i klinički pregled u svim proizvodnim jedinicama iz stava kojima se drže svinje koje se sele, a ako se radi o svinjama starijim od tri ili četiri mjeseca taj pregled uključuje i mjerenje tjelesne temperature određenom broju svinja.

(3) Minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje temperature u proizvodnim jedinicama, ako je ona prisutna u 10% populacije svinja.

(4) Ukoliko se radi o:

- priplodnim krmačama, minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 5% prevalence u proizvodnoj jedinici u kojoj se drže svinje koje će se seliti,
- nerastovima, treba pregledati sve nerastove koji se sele.

(5) Ako se radi o svinjama koje treba preseliti u klanicu, objekat za preradu ili na druga mjesta na kojima će biti usmrćene ili zaklane, sprovode se postupci u skladu sa stavom 1 ove tačke, a ako se radi o svinjama starijim od tri ili četiri mjeseca taj pregled uključuje i mjerenje tjelesne temperature određenom broju svinja.

(6) Minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje temperature, ako se ona u proizvodnim jedinicama pojavljuje u prevalenci od 20%.

(7) Ako se radi o priplodnim krmačama i nerastovima, minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje temperature ako se ona u proizvodnim jedinicama pojavljuje u prevalenci od 5%.

(8) Kada se radi o svinjama iz stava 5 ove tačke, prije nego što se usmrte ili zakolju, za

⁶ Ako je, međutim, primjena preventivnog usmrćivanja ograničena samo na dio gazdinstva na kojem se drže svinje za koje se sumnja sa su zaražene virusom klasične kuge svinja, u skladu s članom 5 stav 3 tačkom 1 ovog pravilnika, uzorci se uzimaju sa onih podjedinica na gazdinstvu u kojima su svinje bile usmrćene, ne dovodeći u pitanje dalje vršenje pregleda i uzimanje uzoraka na svim ostalim svinjama u skladu sa uputstvom Uprave.

⁷ U nekim slučajevima, npr. kad se sumnja u prisustvo virusa klasične kuge svinja među ograničenim brojem mladih svinja na gazdinstvu, dio zaraženih krmača može biti vrlo malen. U tom je slučaju potrebno uzeti uzorke većeg broja krmača.

sprovedenje seroloških ispitivanja uzimaju se uzorci krvi, a za sprovođenje virusoloških testova uzorci krvi i tonzila iz svake proizvodne jedinice iz koje se svinje preseljavaju.

(9) Minimalan broj uzoraka koje treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence ili prevalence virusa u svakoj proizvodnoj jedinici.

(10) Ako se radi o priplodnim krmačama ili nerastovima, minimalan broj svinja čije uzorke treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 5% seroprevalence ili prevalence virusa u podjedinici u kojoj se te svinje drže.

(11) Prilikom uzimanja uzoraka za virusološke testove i u zavisnosti od vrste testa koji se koristi, mora se voditi računa o dostupnosti dijagnostičkih testova, osjetljivosti laboratorijskih testova, kao i o postojećoj epizootiološkoj situaciji.

(12) Ako su klinički znaci i postmortalne promjene koje ukazuju na klasičnu kugu svinja otkriveni pošto su svinje zaklane ili usmrćene, primjenjuju se odredbe tačke C ovog Odeljka.

E. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvima prije ponovnog naseljavanja svinja

(1) Kada se gazdinstvo ponovo naseljava svinjama u skladu sa čl. 14 i 19 ovog pravilnika, uzimaju se uzorci na sljedeći način:

- ako se na gazdinstvo ponovo naseljavaju sentinel svinje, uzorci krvi moraju se nasumično uzeti od dovoljnog broja svinja da se sa sigurnošću od 95% omogući otkrivanje 10 % seroprevalence u svakoj proizvodnoj jedinici na gazdinstvu;
- ukoliko se ponovo naseljava cjelokupna populacija, uzorci krvi za serološke testove moraju se nasumično uzeti od dovoljnog broja svinja da se sa sigurnošću od 95% omogući otkrivanje 20% seroprevalence u svakoj proizvodnoj jedinici na gazdinstvu.

(2) U slučaju rasplodnih krmača i nerasta, minimalan broj uzoraka koje treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence kod svinja u proizvodnim jedinicama.

(3) Ukoliko se na gazdinstvu nakon ponovnog naseljavanja svinja pojavi bilo kakva bolest ili uginuća svinja na gazdinstvu iz nepoznatih razloga, svinje se odmah ispituju na klasičnu kugu svinja do ukidanja naloženih mjera.

F. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvima u zaraženom području prije ukidanja primjene naloženih mjera

(1) Radi prestanka primjene mjera iz člana 11 ovog pravilnika na svim gazdinstvima u zaraženom području, obavlja se ispitivanje u skladu sa postupcima iz st. 2 i 3 tačke A ovog Odjeljka i vrši uzorkovanje krvi za serološka ispitivanja u skladu sa st. 2 i 3 ove tačke.

(2) Minimalan broj uzoraka koje treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence kod svinja u svakoj proizvodnoj jedinici na gazdinstvu;

(3) Ukoliko se radi o:

- priplodnim krmačama, minimalan broj krmača od kojih se uzimaju uzorci mora da omogući sa sigurnošću od 95% otkrivanje 5% seroprevalence,
- priplodnim nerastovima u centrima za prikupljanje sjemena, uzimaju se uzorci krvi od svih priplodnih nerastova.

G. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvima u ugroženom području prije prestanka primjene naloženih mjera

(1) Radi prestanka primjena naloženih mjera iz člana 12 ovog pravilnika na svim gazdinstvima obavlja se klinički pregled svinja u skladu sa st.1, 2 i 3 tačke A ovog Odjeljka.

(2) Osim kliničkog pregleda od svinja se uzimaju uzorci krvi za serološko ispitivanje i to:

- na svim gazdinstvima na kojima se drže svinje starosti od dva do osam mjeseci;
- kada nadležni organ procjeni da se kuga mogla neopaženo proširiti među priplodnim krmačama;
- na svim gazdinstvima za koja nadležni organ procjeni da je potrebno uzeti uzorke;
- u svim centrima za reprodukciju i vještačko osjemenjavanje.

(3) Kada se uzorkovanje krvi za serološka ispitivanja sprovodi na gazdinstvima koja se nalaze u ugroženom području, uzorci se uzimaju na način određen u skladu sa st. 2 i 3 tačke F ovog Odjeljka.

(4) Kada se procjeni da je kuga mogla da se proširi među priplodnim krmačama, uzorkovanje se može izvršiti samo u proizvodnim jedinicama u kojima se drže te krmače.

H. Postupci serološkog ispitivanja i uzorkovanja u područjima na kojima se sumnja na pojavu klasične kuge svinja ili je klasična kuga svinja potvrđena kod divljih svinja

(1) U slučaju seroloških ispitivanja divljih svinja u područjima u kojima je potvrđena klasična kuga svinja ili se sumnja na pojavu, veličina i geografsko područje ciljane populacije od koje će se uzimati uzorci moraju prethodno da se utvrde, radi određivanja tačnog broja uzoraka koje treba uzeti.

(2) Broj uzoraka koje treba uzeti određuje se prema procijenjenom broju živih životinja, a ne prema broju odstrijeljenih.

(3) Ako nijesu dostupni podaci o gustini i veličini populacije, treba da se utvrdi geografsko područje na kome se uzimaju uzorci, vodeći pri tom računa o stalnom prisustvu divljih svinja i postojanju prirodnih i vještačkih prepreka koje mogu da spriječe velika i stalna kretanja životinja, ako takve okolnosti ne postoje ili se radi o velikim područjima, potrebno je da se za uzimanje uzoraka odrede područja ne veća od 200 km², na kojima živi između 400 i 1000 divljih svinja.

(4) Minimalan broj svinja od kojih se uzimaju uzorci unutar utvrđenog područja mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 5% seroprevalence.

(5) Za svako utvrđeno područje uzimaju se uzorci od najmanje 59 životinja sa tog područja.

(6) Preporučuje se da:

- se u područjima u kojima je učestao lov i redovno se lovi ili se u njima selektivno lovi u okviru mjera kontrole bolesti, treba 50% životinja čiji se uzorci uzimaju da bude starosti od tri mjeseca do jedne godine, 35% od jedne do dvije godine, a 15% starije od dvije godine;
- u područjima u kojima se rijetko lovi ili se uopšte ne lovi, se uzimaju uzorci od najmanje 32 životinje iz svake od tri starosne grupe;
- se uzimanje uzoraka treba da obavi u kratkom vremenskom periodu, ako je moguće ne dužem od mjesec dana;
- se starost životinja od kojih su uzeti uzorci određuje prema izraslim zubima.

(7) Uzimanje uzoraka od divljih svinja koje su odstrijeljene ili pronađene uginule, za potrebe virusoloških ispitivanja, vrši se u skladu sa stavom 1 tačke B odjeljka D ovog

priloga.

(8) Ako se procjeni da je potrebno izvršiti virusološko ispitivanje odstrijeljenih divljih svinja, uzorkuje se materijal (organi) od svinja starosti od tri meseca do jedne godine.

(9) Uzorke koji se dostavljaju u laboratoriju treba da prati zapisnik.

ODJELJAK D

Postupci i kriterijumi za uzimanje i transport uzoraka

A) Postupci i kriterijumi za uzimanje uzoraka

(1) Prije početka uzimanja uzoraka na sumnjivom gazdinstvu priprema se nacrt gazdinstva i određuju njegove epizootiološke proizvodne jedinice (podjedinice).

(2) Sve svinje kojima su uzeti uzorci identifikuju se kako bi se po potrebi ponovilo uzorkovanje i olakšalo uzimanje uzoraka.

(3) Uzorci za serološko ispitivanje ne uzimaju se od prasadi mlađe od osam nedjelja.

(4) Sve uzorke koji se dostavljaju u laboratoriju prate propisani obrasci koji sadrži pojedinosti o svinjama od kojih su uzorci uzeti, kliničkim znacima ili uočenim promjenama pri postmortalnom pregledu.

(5) Ako se radi o svinjama koje se drže na gazdinstvu, unose se podaci o starosti, kategoriji, identifikacionoj oznaci svinja od kojih su uzorci uzeti i njihovo mjesto na gazdinstvu kao i podatke o gazdinstvu porijekla tih svinja.

B) Uzimanje uzoraka za virusološka ispitivanja

(1) Za otkrivanje virusa, antigena ili genoma virusa klasične kuge svinja kod uginulih ili eutanaziranih svinja najprikladniji su uzorci tkiva tonzila, slezine i bubrega, osim tih uzoraka, preporučuje se uzimanje po dva uzorka drugih limfatičnih tkiva kao što su: retrofaringealni (*retropharyngeales*); parotidni (*parotidei*); mandibularni (*mandibulares*) i mezenterijalni (*mesenterici*) limfni čvorovi i uzorak vitog tankog crijeva (*ileum*), a kada je leš u raspadu, cijela duga kost ili grudna kost (*sternum*) mogu da posluže kao odabrani uzorak.

(2) Uzorci nezgrušane ili zgrušane krvi uzimaju se i od svinja koje pokazuju znake temperature ili druge znake bolesti.

(3) Sprovođenje virusoloških testova vrši se za bolesne životinje, a njihova vrijednost je obično ograničena ako se koriste za posmatranje životinja koje ne pokazuju kliničke znake, i ukoliko se sumnja da su svinje u inkubaciji, za dokazivanje virusa su najprikladniji uzorci tonzila.

C) Transport uzoraka

(1) Uzorci prilikom transporta:

- prevoze se i čuvaju u nepropusnoj ambalaži;
- ne zamrzavaju se, već čuvaju na temperaturi frižidera;
- isporučuju se laboratoriji u najkraćem vremenskom roku;
- drže se u pakovanju u kome se za hlađenje koristi ledeni uložak umjesto vlažnog leda;
- tkiva i organa stavljaju se u posebne, zapečaćene, propisno označene plastične kese, a zatim u veću i čvršću ambalažu (posude, paketi i sl.), pakovani sa dovoljnom količinom upijajućeg materijala koji štiti od oštećenja i sprječava curenje;

- se direktno dostavljaju u laboratoriju, kako bi se obezbijedio brz i pouzdan transport od strane kompetentnog lica.
- (2) Na spoljašnjoj strani pakovanja upisuje se adresa laboratorije i stavlja oznaka: "životinjski patološki materijal, kvarljivo, lomljivo, ne otvarati izvan laboratorije za klasičnu kugu svinja".
- (3) Pošiljalac uzorka unaprijed obavještava laboratoriju o vremenu i načinu dostavljanja uzoraka.
- (4) U slučaju transporta uzoraka vazdušnim putem koji se iz država članica, osim Njemačke, prevoze u Referentnu laboratoriju Evropske Unije (Institut für Virologie, der Tierärztlichen Hochschule Hannover, Bünteweg 17, D-30559 Hannover, Germany)⁸, paket se označava u skladu sa propisima za vazdušni saobraćaj (IATA-e).

ODJELJAK E

Upotreba virusoloških testova i ocjena rezultata

A) Otkrivanje - utvrđivanje virusnog antigena

1. Imunofluorescentni test (imunofluorescencija, FAT)

- (1) Imunofluorescentni test se zasniva na otkrivanju virusnog antigena u kriostatskim rezovima tkiva svinja za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja, a virusni antigen se otkriva antitijelom konjugovanim fluoresceinizotiocianatom (FITC), a pozitivni rezultati se potvrđuju ponavljanjem bojenja tkiva specifičnom monoklonskim antitijelima.
- (2) Odgovarajući organi za ispitivanje su: tonzile, bubrezi, slezina, limfni čvorovi i vito tanko crijevo, a ukoliko ovi organi od divljih svinja, nijesu dostupni ili su u stanju raspadanja, može se koristiti razmaz ćelija koštane srži.
- (3) Test se izvodi u toku jednog dana.
- (4) Obzirom da se uzorci organa mogu dobiti samo od mrtvih životinja njihova primjena je ograničena, a pouzdanost rezultata testova može umanjiti nestručno bojenje, ako lice koje vrši ispitivanje nema dovoljno iskustva u radu ili su organi koji se testiraju u stanju raspadanja.

2. ELISA – za otkrivanje antigena

- (1) Virusni antigen se može otkriti korišćenjem različitih ELISA tehnika, a osjetljivost ELISA testa za otkrivanje antigena treba da bude dovoljno visoka da pokaže kod životinja koje pokazuju kliničke znake klasične kuge svinja pozitivan rezultat.
- (2) ELISA test koristi se za otkrivanje antigena na uzorcima životinja koje pokazuju kliničke ili patološke znake bolesti.
- (3) ELISA test nije odgovarajući za ispitivanje pojedinačnih životinja.
- (4) Odgovarajući uzorci su leukociti, serum, nezgrušana krv, kao i suspenzije organa iz podtačke 1 ove tačke uzetih od svinja za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja⁹.
- (5) ELISA test se može izvesti u toku jednog dana, a za njegovu primjenu može da se

⁸ Referentna laboratorija zemlje članice Evropske Unije za dijagnostiku klasične kuge svinja ima neograničenu dozvolu za prijem uzoraka i izolata virusa klasične kuge svinja i može zahtijevati da fotokopija uvozne dozvole bude u omotnici koja je pričvršćena za paket spolja, prije prevoza,

⁹ Postoji nekoliko ELISA antigena za klasičnu kugu svinja koji su dostupni i koji su potvrđeni za različite tipove uzoraka.

koristi i automatizovana oprema.

(6) Prednost ELISA testa je obrada velikog broja uzoraka u kratkom vremenskom periodu.

(7) Upotreba ELISA testa se preporučuje za otkrivanje antigena koji daje zadovoljavajuće rezultate na referentnim materijalima i mora se uzeti u obzir da su trenutno svi komercijalni ELISA kompleti manje osjetljivi nego izolacija virusa na ćelijskim kulturama i da im je osjetljivost znatno veća na uzorcima krvi prasadi nego odraslih svinja.

B) Izolacija virusa

(1) Izolacija virusa zasniva se na inkubaciji uzorkovanog materijala na odgovarajućoj ćelijskoj kulturi porijeklom od svinja.

(2) Ako se u uzorku nalazi virus klasične kuge svinja on će na ćelijama da se umnoži u tolikoj mjeri da će biti otkriven imuno-bojenjem zaraženih ćelija konjugovanim antitijelima.

(3) Za diferencijalnu dijagnostiku, obzirom na druge pestivirusse, potrebna su specifična antitijela za virus klasične kuge svinja.

(4) Najbolji uzorak za izolaciju virusa klasične kuge svinja su leukociti, krvna plazma ili puna krv dobijena iz nezgrušanog krvnog uzorka ili od organa iz stava 2 tačke A ovog odjeljka.

(5) Izolacija virusa je prikladnija za ispitivanje uzoraka malog broja životinja nego za ispitivanja velikog obima (masovni nadzor), a postupak izolacije virusa zahtjeva intenzivan rad i potrebna su tri dana za dobijanje rezultata.

(6) Za otkrivanje virusa koji se u uzorku nalazi u vrlo niskom titru postoji mogućnost da će biti potrebne dvije dodatne pasaže virusa, tako da ispitivanje može da traje deset dana do dobijanja konačnog rezultata, a uzorci koji se raspadaju mogu da budu citotoksični za ćelijsku kulturu pa je neophodno ograničiti njeno korišćenje.

(7) Metoda izolacije virusa preporučuje se i u slučajevima kada je klasična kuga svinja prethodno potvrđena drugim metodama, i koristi se kao referentni test za potvrdu prethodnih pozitivnih rezultata dobijenih primjenom ELISA testa za otkrivanje antigena, PCR i imunofluorescencije ili metode direktnim bojenjem peroksidazom.

(8) Izolati virusa klasične kuge svinja dobijeni na ovaj način korisni su za karakterizaciju virusa uključujući i genetsku tipizaciju izolata i molekularnu epidemiologiju.

(9) Svi izolati virusa klasične kuge svinja sa primarnih žarišta, primarnih slučajeva kod divljih svinja ili slučajeva registrovanih na klanici ili prevoznim sredstvima moraju se genetski tipizirati u referentnoj laboratoriji.

(10) Izolati iz stav 9 ove tačke se bez odlaganja dostavljaju laboratoriji iz stava 4 tačke C odjeljka D ovog priloga.

C) Otkrivanje virusnog genoma

(1) Za otkrivanje virusnog genoma u uzorcima krvi, tkiva i organa primjenjuje se lančana reakcija polimeraze (PCR). Fragmenti virusne RNK prevode se u DNK oblik koji se uz pomoć PCR umnožavaju do količine koju je moguće otkriti, obzirom da ovaj test otkriva samo genomsku sekvencu virusa, PCR može da bude pozitivan iako zarazni virus nije prisutan u uzorku (u raspadnutim tkivima ili u uzorcima svinja koje se oporavljaju).

(2) PCR može da se upotrijebi na malom broju odabranih uzoraka uzetih od sumnjivih životinja ili iz materijala pobačenih plodova, a u slučaju leševa divljih svinja, ako se materijal raspada, a izolacija virusa nije moguća zbog citotoksičnosti, PCR može da

bude metoda izbora.

(3) Za dijagnostikovanje PCR metodom koriste se organi opisani u izolaciji virusa ili nezgrušana krv.

(4) PCR može da se izvede u toku 48 sati, uz odgovarajuću laboratorijsku opremu, posebne prostorije i obučena lica, ova metoda je vrlo osjetljiva, i pri izvođenju može da dođe i do kontaminacije uzoraka, što daje lažno pozitivne reakcije, zbog čega je neophodna stroga kontrola kvaliteta procedura koje se sprovode.

(5) Pojedine metode su specifičnije za druge pestiviruse što zahtjeva primjenu dodatnih testova provjere kao što je nizanje proizvoda lančane reakcije polimeraze (PCR-a).

D) Ocjena rezultata virusoloških testova

(1) Virusološka ispitivanja su neophodna za potvrđivanje prisustva virusa klasične kuge svinja.

(2) Izolaciju virusa, treba smatrati referentnim virusološkim testom koji se koristi kao potvrdni test kada je to potrebno i naročito se preporučuje ako pozitivni rezultati testova FAT, ELISA ili PCR nijesu praćeni uočavanjem kliničkih znakova ili patoanatomskih promjena koje izaziva virus klasične kuge svinja, kao i u slučaju drugih sumnji.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ove tačke, primarno žarište klasične kuge svinja može da se potvrdi ako su kod svinja utvrđeni klinički znaci i patoanatomske promjene i kada su najmanje dva testa za otkrivanje antigena ili genoma dala pozitivne rezultate.

(4) Izuzetno od st. 1 i 2 ove tačke, sekundarno izbijanje klasične kuge svinja može da se potvrdi ako su, osim epizootiološke povezanosti sa potvrđenom epizootijom ili potvrđenim slučajem, kod svinja otkriveni klinički znaci ili patoanatomske promjene, a testovi za otkrivanje antigena ili genoma su dali pozitivan rezultat.

(5) Primarni slučaj klasične kuge svinja kod divljih svinja može da se potvrdi nakon izolacije i identifikacije virusa ili kada najmanje dva testa za otkrivanje antigena ili genoma daju pozitivne rezultate.

(6) Novi slučajevi klasične kuge svinja kod divljih svinja za koje postoji epizootiološka povezanost sa ranije potvrđenim slučajevima potvrđuju se kada je test za otkrivanje antigena ili genoma dao pozitivan rezultat.

(7) Za utvrđivanje pozitivnog rezultata testa za dokazivanje genoma ili antigena na klasičnu kugu svinja, potrebna su antitijela i prajmeri, specifična za virus klasične kuge svinja, a ako upotrijebljeni test nije bio specifičan za virus klasične kuge svinja već za pestiviruse, mora da se ponovi uz korišćenje reagensa specifičnog za virus klasične kuge svinja.

E) Genetska tipizacija izolata virusa klasične kuge svinja

(1) Genetska tipizacija izolata virusa klasične kuge svinja postiže se određivanjem nukleotidnih sekvenci pojedinih djelova genoma virusa klasične kuge svinja, odnosno tačno određenih djelova petog nekodirajućeg regiona i/ili gena koji kodira glikoprotein E2, a sličnost ovih sekvenci sa sekvencama ranije dobijenih virusnih izolata može da ukazuje na porijeklo epizootije, odnosno da li je ona uzrokovana novim ili već poznatim sojem virusa, čime se mogu potvrditi ili odbaciti pretpostavke o putevima prenosa na koje je ukazalo epizootiološko ispitivanje.

(2) Genetska tipizacija izolata virusa klasične kuge svinja je od velikog značaja za utvrđivanje izvora bolesti, ali visoka genetska srodnost između virusa izolovanih u

različitim epizootijama nije apsolutan dokaz direktne epizootiološke povezanosti.

(3) Ako genetsku tipizaciju nije moguće u kratkom roku obaviti u nacionalnoj referentnoj laboratoriji ili drugoj ovlaštenoj laboratoriji za dijagnostiku klasične kuge svinja, originalni uzorak izolata virusa mora se što prije poslati na tipizaciju u referentnu laboratoriju Evropske unije.

(4) Referentne laboratorije podatke o tipizaciji i sekvencioniranju izolata virusa klasične kuge svinja dostavljaju referentnoj laboratoriji Evropske unije kako bi bili unijeti u bazu podataka.

ODJELJAK F

Upotreba seroloških testova i ocjena rezultata

A) Osnovna uputstva i dijagnostičke vrijednosti

(1) Kod svinja zaraženih virusom klasične kuge svinja, antitijela se utvrđuju u uzorcima seruma dvije do tri nedjelje nakon infekcije.

(2) Kod svinja koje su preboljele klasičnu kugu svinja, specifična neutralizirajuća antitijela mogu da se utvrde tokom nekoliko sljedećih godina ili čak do uginuća, antitijela povremeno mogu da se utvrde u završnom stadijumu bolesti, a kod nekih svinja sa hroničnim oblikom klasične kuge svinja, antitijela mogu da se utvrde krajem prvog mjeseca od početka infekcije.

(3) Svinje koje su intrauterino inficirane mogu da budu imunotolerantne prema homolognom virusu klasične kuge svinja iste građe da zbog toga ne proizvode specifična antitijela, ali tokom nekoliko prvih dana života kod njih mogu da se utvrde antitijela porijeklom od majke, poluživot maternalnih antitijela kod neviremičnih zdravih prasadi je oko dvije nedjelje.

(4) Kada se antitijela klasične kuge svinja otkriju kod prasadi starijih od tri mjeseca, najvjerovatnije nijesu maternalna.

(5) Utvrđivanje antitijela protiv virusa klasične kuge svinja u serumu ili plazmi sprovodi se kao pomoć u dijagnostikovanju klasične kuge svinja na sumnjivim gazdinstvima, za određivanje trajanja zaraze u slučaju potvrđene epizootije i za potrebe kontrole i praćenja.

(6) Vrijednost seroloških testova je ograničena kod otkrivanja prisustva virusa klasične kuge svinja kada se zaraza nedavno pojavila na gazdinstvu.

(7) Mali broj seropozitivnih svinja sa niskim neutralizacijskim titrom može da upućuje na to da je virus na gazdinstvo unijet prije dvije do četiri nedjelje (nedavna zaraza).

(8) Veliki broj svinja sa visokim neutralizacijskim titrom može da upućuje da je virus na gazdinstvo ušao prije više od mjesec dana.

(9) Mjesto na gazdinstvu na kome se nalaze seropozitivne svinje može da pruži značajne informacije o tome kako je virus klasične kuge svinja ušao na gazdinstvo.

(10) U okviru ispitivanja koje se sprovodi u slučaju sumnje na pojavu klasične kuge svinja ili njene potvrde, u skladu sa članom 9 ovog pravilnika, u procjeni rezultata serološkog ispitivanja treba uzeti u obzir i kliničke, virusološke, kao i epizootiološke nalaze.

B) Preporučeni serološki testovi

(1) Serološki testovi koji se preporučuju za postavljanje dijagnoze klasične kuge svinja su

virus-neutralizacioni test (VNT) i ELISA.

(2) Kvalitet i efikasnost serološkog ispitivanja sprovedenog u laboratoriji mora da se provjeri učešćem u međulaboratorijskim testiranjima koje organizuje referentna laboratorija Evropske unije.

(3) VNT se zasniva na utvrđivanju neutralizacione aktivnosti antitijela iz uzorka seruma prema virusu, izražene u mjeri 50% neutralizacije (ND50).

(4) Virus klasične kuge svinja utvrđenog titra inkubira se na temperaturi od 37°C sa razrijeđenim serumom.

(5) Za potrebe brzih metoda pregleda serumi se početno razređuju u odnosu 1:10.

(6) Kada je potrebna potpuna titracija serum može da se razrjedi dvostruko, počevši od 1:2 ili 1:5, a svaki od tih razrijeđenih seruma miješa se sa jednakom zapreminom suspenzije virusa koja sadrži 100 infektivnih doza (TCID₅₀).

(7) Nakon inkubacije mikstura se inokuliše na odgovarajuće ćelijske kulture i inkubira tri do pet dana. Nakon inkubacije ćelije se fiksiraju i bilo koja replikacija virusa u inficiranoj ćeliji otkriva se pomoću obilježavanja antitijela, a u tu svrhu koriste se ogled neutralizacijskim antitijelom povezanim s peroksidazom (NPLA) ili neutralizacija imunofluorescencijom (NIF).

(8) Rezultati VNT-a izražavaju se kao recipročna vrijednost početnog razrijedjenog seruma u kojoj polovina inokulisanih ćelijskih kultura (50%) ne pokaže umnožavanje virusa (nema posebnih imunoloških oznaka).

(9) Procjenjuje se tačka između dva stepena razrjeđenja, a sistem konačnog razrjeđenja zasniva se na stvarnom razrjeđenju seruma za vrijeme neutralizacijske reakcije odnosno nakon dodavanja virusa ali prije dodavanja ćelijskog rastvora.

(10) VNT je najosjetljiviji i najpouzdaniji test za otkrivanje antitijela protiv virusa klasične kuge svinja, za individualna i grupna serološka ispitivanja, međutim VNT testom je moguće dokazati i antitijela specifična za ostale pestivirus preživara.

(11) Kad se VNT koristi za otkrivanje antitijela na virus Bovine virusne dijareje (BVD) i Border bolesti (BD) primjenjuju se propisana pravila u cilju dobijanja diferencijalne dijagnoze klasične kuge svinja.

(12) Sojevi pestivirusa koji se koriste za testove neutralizacije moraju biti usklađeni sa preporukama Referentne laboratorije Evropske unije.

(13) ELISA tehnike za otkrivanje klasične kuge svinja koja koriste monoklonska antitijela su različite i funkcionalno se zasnivaju na kompetitivnoj (blokirajućoj) ili nekompetitivnoj ELISA.

Kompetitivne ili blokirajuće ELISA najčešće primjenjuju monoklonska antitijela.

(14) Ukoliko uzorak seruma sadrži antitijela protiv virusa klasične kuge svinja, ta antitijela će onemogućiti vezivanje monoklonskih antitijela konjugovanih peroksidazom za virusni antigen, a rezultat će biti smanjeni intenzitet prebojavanja.

(15) Kod nekompetitivnih ELISA vezivanje antitijela iz seruma na antigen mjeri se direktno upotrebom antitijela konjugovanih peroksidazom na antitijela svinja.

(16) Nacionalna referentna laboratorija obavlja kontrolu kvaliteta osjetljivosti i specifičnosti svake serije ELISA testova, koristeći pri tom referentne serume koji su pripremljeni u Referentnoj laboratoriji Evropske unije, kao što su:

- serumi svinja u ranoj fazi infekcije virusom klasične kuge svinja (prije nego što protekne 21 dan od početka infekcije);
- serumi svinja u rekonvalescenciji (po isteku 21 dana od početka infekcije);
- serumi svinja zaraženih pestivirusima preživara.

(17) ELISA komplet koji treba da se upotrijebi za postavljanje dijagnoze na klasičnu kugu

svinja mora da prepozna sve referentne serume dobijene od svinja u rekovalescenciji, a svi rezultati referentnih seruma moraju da budu ponovljivi, da prepoznaju sve pozitivne serume uzete od svinja u ranoj fazi infekcije i da imaju visoku specifičnost s obzirom na moguće unakrsne reakcije kod svinja zaraženih pestivirusima preživara.

(18) Rezultati koji su dobijeni iz referentnih seruma uzetih od svinja u ranoj fazi infekcije pokazatelj su osjetljivosti ELISA.

(19) Smatra se da je osjetljivost ELISA-e manja od osjetljivosti VNT – a, pa se zbog toga ona preporučuje kao brzi test za provjeru prisutnosti bolesti na nivou stada, jer ELISA ne zahtijeva specijalizovane pogone a zahvaljujući automatizovanim sistemima sprovodi se znatno brže nego VNT.

(20) ELISA test mora da obezbijedi prepoznavanje svih infekcija klasičnom kugom svinja u stadijumu oporavka i mora biti maksimalno oslobođen smetnji nastalih zbog unakrsne reakcije antitijela na pestiviruse preživara.

C) Tumačenje rezultata seroloških testova i diferencijalnih dijagnoza infekcija uzrokovanih pestivirusima preživara (BVDV i BDV)

(1) U slučaju kada se otkrije neutralizacioni titar antitijela protiv virusa klasične kuge svinja koji je jednak ili veći od $10ND_{50}$ u uzorcima seruma uzetih od jedne ili više svinja ili kada se dobije pozitivan rezultat ELISA testa u uzorcima seruma uzetih od grupe svinja, na gazdinstvu se odmah sprovode mjere iz člana 5 stav 2 ovog pravilnika, a ako se one već primjenjuju, nastavlja se sa njihovom primjenom.

(2) Uzorci sa gazdinstva koji su već uzeti ponovo se ispituju VNT sa uporednom titracijom neutralizujućih antitijela na virus klasične kuge svinja i na pestiviruse preživara.

(3) Kada uporedni testovi pokažu nalaz antitijela protiv pestivirusa preživara, a nema je ili je titar antitijela niži (niži od trostruko) na virus klasične kuge svinja, odbacuje se sumnja na pojavu klasične kuge svinja, osim ako ne postoje drugi razlozi koji zahtijevaju da se nastavi sa primjenom mjera na gazdinstvu u skladu sa članom 5 stav 2 ovog pravilnika.

(4) Kada uporedni testovi pokažu virus neutralizacioni titar virusa kod više od jedne svinje, jednak ili veći od $10 ND_{50}$, a titar je jednak ili veći nego titri za druge pestiviruse, potvrđuje se prisustvo virusa klasične kuge svinja, pod uslovom da su na gazdinstvu pronađeni i epizootički dokazi za klasičnu kugu svinja.

(5) Ukoliko nijesu pronađeni epizootički dokazi za klasičnu kugu svinja ili ako su rezultati ranije sprovedenih testova nejasni, na gazdinstvu se:

- nastavlja sa primjenom mjera u skladu sa članom 5 stav 2 ovog pravilnika;
- vrše dalja ispitivanja kako bi se potvrdilo ili odbacilo prisustvo klasične kuge svinja u skladu sa odjeljkom C ovog priloga.

(6) Ako dalja ispitivanja iz stava 5 ove tačke ne daju osnova da se isključi prisustvo klasične kuge svinja na gazdinstvu, dalja serološka ispitivanja uzoraka krvi treba da se sprovedu poslije najmanje dvije nedjelje od prethodnih ispitivanja.

(7) U okviru dodatnog uzorkovanja, od svinja od kojih su uzorci već uzeti i ispitani, ponovo se uzimaju uzorci za uporedno serološko ispitivanje sa prethodnim uzorcima, kako bi se otkrila sero-konverzija virusa klasične kuge svinja ili pestivirusa preživara, ukoliko ona postoji, ako ni dodatna ispitivanja ne omoguće potvrđivanje prisustva virusa klasične kuge svinja, mjere iz člana 5 ovog pravilnika prestaju sa primjenom.

ODJELJAK G

Diskriminatorni test u slučaju hitne vakcinacije

A) Osnovni principi

- (1) Diskriminatorni serološki ELISA test (diskriminatorni test) primjenjuje se za razlikovanje svinja koje su vakcinisane marker vakcinama, koje indukuju antitijela samo protiv E2 glikoproteina virusa klasične kuge svinja, od svinja koje su inficirane divljim tipom virusa klasične kuge svinja.
- (2) Testom se detektuju antitijela protiv glikoproteina E^{rns} virusa klasične kuge svinja, a baziran je na principu da neinficirane životinje vakcinisane marker vakcinama proizvode samo antitijela protiv glikoproteina E2 virusa klasične kuge svinja, za razliku od životinja inficiranih sa terenskim virusom koje reaguju i proizvode antitijela protiv drugih antigena virusa.
- (3) Diskriminatorni test je osjetljiv i specifičan, međutim, često svinje koje su inficirane drugim Pestivirusima u odnosu na virus klasične kuge svinja, kao što je BVD virus i BD virus, takođe će reagovati E^{rns} -pozitivno.
- (4) Osjetljivost testa nije idealna, jer neke marker-vacnisane i potom inficirane životinje mogu reagovati E^{rns} negativno.
- (5) Diskriminatorni test ne može biti pouzdano korišćen za ispitivanje uzoraka seruma od divljih svinja.
- (6) Diskriminatorni test je „liquid phase blocking enzyme-linked immunoassay“, a uzorci za ispitivanje se inkubiraju u mikrotitar pločama na koje su prethodno nanešena monoklonska anti- E^{rns} antitijela zajedno sa određenom količinom E^{rns} antigena.
- (7) Antitijela specifična za E^{rns} vezuju se za određenu količinu E^{rns} antigena u soluciji i formira se antigen/antitijelo kompleks, koji ne reaguje sa anti- E^{rns} antitijelima na mikrotitar ploči, a poslije ispiranja ploča da bi se odstranio nevezani materijal, dodaje se peroksidaza označeni anti- E^{rns} konjugat koji se vezuje za E^{rns} antigen povezan sa antitijelima nanešenim na površinu mikrotitar ploče, a nevezani konjugat se odstranjuje ispiranjem i dodaje se supstrat koji sadrži hromogen.
- (8) Step en boje, koja se razvija, je obrnuto proporcionalan količini antitijela specifičnih za E^{rns} prisutnih u uzorku, a ako uzorak ne sadrži antitijela (negativni uzorci) više od određene količine E^{rns} antigena koji je dodat na površinu mikrotitar ploče, i koji može vezati anti- E^{rns} antitijela, uočljiva je jasna obojena reakcija, a rezultat se dobija upoređivanjem optičke gustine (OD) udubljenja koja sadrže ispitujuće uzorke sa onim udubljenjima koja sadrže negativne i pozitivne kontrole.

B) Vodič za korišćenje diskriminatornog testa kod hitne vakcinacije marker vakcinama na farmama svinja

- (1) Diskriminatorni test se koristi da potvrdi prisustvo ili odsustvo cirkulacije virusa klasične kuge svinja na populaciji svinja vakcinisanih marker vakcinom, a dostupni podaci upućuju da on može biti uspješno korišćen na nivou stada, ali ne može pouzdano utvrditi da individualne svinje nijesu inficirane virusom klasične kuge svinja.
- (2) Specifičnost diskriminatornog testa može biti nedovoljna da realno razlikuje svinje vakcinisane marker vakcinom od inficiranih svinja u slučaju vakcinacije odraslih svinja, a u slučaju nejasnih rezultata, a svinje koje su ispitivane moraju biti zaklane ili usmrćene na human način i njihovi organi testirani na virus klasične kuge svinja, a najpodesnije

metode su izolacija virusa i PCR, što se uzima u obzir prilikom sačinjavanja plana hitne marker-vakcinacije i interpretacije rezultata nadzora virusa klasične kuge svinja u populaciji vakcinisanoj marker vakcinama.

(3) Procedure uzorkovanja i testiranja vakcinisane populacije svinja prije preduzimanja ograničenja koje će se primijeniti u vakcinisanom području u skladu sa članom 19 ovog pravilnika, trebalo bi da zavise od starosti vakcinisanih svinja, kategorije svinja (tovne/za klanje, uzgoj) i željenog nivoa bezbijednosti u odnosu na odsustvo cirkulacije virusa u populaciji, kao sastavni dio plana hitne vakcinacije.

ODJELJAK H

Uslovi u pogledu sigurnosti laboratorije za dijagnostikovanje klasične kuge svinja

(1) U laboratorijama u kojima se rukuje sa virusom klasične kuge svinja, i kada se radi o maloj količini potrebnoj za izolaciju virusa i neutralizacione testove uključujući i umnožavanje virusa, treba da budu ispunjeni uslovi dati u Tabeli 1 ovog odjeljka.

(2) Međutim, za postmortalne preglede, kao i za pripremu uzoraka za imunofluorescenciju i serologiju kod kojih se koristi inaktivisani antigen, mogu se vršiti u blažim uslovima u zatvorenom prostoru, pod uslovom da se primjenjuju osnovna higijenska načela i završna dezinfekcija sa sigurnim odlaganjem tkiva i seruma.

(3) Dodatne uslove utvrđene u Tabeli 1 ovog odjeljka, moraju ispunjavati laboratorije u kojima se vrše postupci koji uključuju i ekstenzivno umnožavanje virusa.

(4) Prostorije u laboratorijama u kojima su smještene ogledne životinje na kojima se izvode ogledi sa virusom klasične kuge svinja treba da ispunjavaju uslove iz Tabele 2 ovog odjeljka.

(5) Sve zalihe virusa klasične kuge svinja treba da se čuvaju na siguran način (duboko zamrznute ili liofilizirane).

(6) Zamrzivači i frižideri ne mogu se koristiti za čuvanje drugih virusa ili materijala koji nijesu u vezi sa dijagnostikovanjem klasične kuge svinja.

(7) Svaka ampula u kojoj se čuva virus klasične kuge svinja treba da bude jasno označena, i da se vodi evidencija o zalihama virusa, sa datumima i rezultatima izvršenih provjera kvaliteta, kao i evidencija o pridodatim virusima, sa detaljima o izvoru, i o virusima koji su poslani u druge laboratorije.

(8) Preporučuje se da prostorija za rad sa virusom klasične kuge svinja treba da bude dodatno osigurana okolnim prostorijama u kojima se ne rukuje tim virusom, u kojima treba da se pripreme staklene posude, pribor i ostala oprema (koja se koristi pri dijagnostikovanju klasične kuge svinja), za održavanje i pripremu nezaraženih ćelijskih kultura, za priprema seruma i sprovođenje seroloških ispitivanja (osim metoda koje koriste živi virus klasične kuge svinja) i za kancelarijske namjene.

Tabela 1. Uslovi za dijagnostičke laboratorije

	Dodatni uslovi	Minimalni uslovi
Opšti uslovi	Normalni atmosferski pritisak; Dvostruka "HEPA" filtracija izduvnih gasova; Posebne prostorije koje seisključivo koriste za dijagnostifikovanje klasične kuge svinja.	Normalni atmosferski pritisak; Posebne prostorije čije je korišćenje ograničeno za tačno određene postupke.
Postupanje pri odijevanju u laboratoriji	Kompletno presvlačenje vrši se na ulazu; Laboratorijska odjeća koristi se isključivo u prostorijama za rad sa virusom klasične kuge svinja; Pri svakom rukovanju sa zaraženim materijalom koriste se rukavice za jednokratnu upotrebu; Odjeća se sterilise ili pere u samoj prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinja prije iznošenja.	Zaštitna odjeća koristi se samo u prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinja. Pri svakom rukovanju sa zaraženim materijalom koriste se rukavice za jednokratnu upotrebu; Zaštitna odjeća se sterilise ili pere u samoj prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinja prije iznošenja.
Kontrola osoblja	U prostoriju može ulaziti samo stručno osoblje koje ima dozvolu za ulaz; Obavezno je pranje i dezinfekcija ruku po odlaska iz prostorije; Po napuštanju prostorije osoblju je 48 sati zabranjeno približavanje svinjama.	Ulazak u prostoriju dozvoljen je samo određenom i obučenom osoblju. Obavezno je pranje i dezinfekcija ruku po odlaska iz prostorije; Po napuštanju prostorije osoblju je 48 sati zabranjeno približavanje svinjama.
Oprema	Biološko sigurnosni kabinet (Klasa I ili II) koji se koristi za sva rukovanja živim virusima, treba da ima dvostruko HEPA filtriranje vazduha. Sva oprema potrebna za laboratorijske postupke treba da bude dostupna unutar laboratorijskih prostorija.	

Tabela 2. Uslovi za prostorije u kojima su smještene eksperimentalne životinje

	Uslovi
Opšti uslovi	Ventilacija sa kontrolisanim negativnim pritiskom; Dvostruka HEPA filtracija ispuštenih gasova; Oprema za kompletnu dezinfekciju na kraju ogleda; Otpadne vode obrađene radi inaktivisanja virusa klasične kuge svinja (hemijskim ili termičkim postupkom).
Postupanje pri odijevanju u laboratoriji	Kompletno presvlačenje vrši se na ulazu; Laboratorijska odjeća koristi se isključivo u prostorijama za rad sa virusom klasične kuge svinja; Pri svakom rukovanju sa zaraženim materijalom koriste se rukavice za jednokratnu upotrebu; Odjeća se sterilise ili pere u samoj prostoriji za rad sa virusom klasične

	kuge svinja prije iznošenja.
Kontrola osoblja	U prostoru može ulaziti samo stručno osoblje koje ima dozvolu za ulaz; Obavezno je pranje i dezinfekcija ruku po odlasku iz prostorije; Kompletno tuširanje po izlasku iz prostorije; Po napuštanju prostorije osoblju je 48 sati zabranjeno približavanje svinjama.
Oprema	Sva oprema potrebna za postupke sa životinjama mora biti dostupna u samoj prostoriji; Sav materijal mora se prije uklanjanja iz prostorije sterilisati, ako se radi o uzorcima životinja, dvostruko obmotati nepropusnim materijalom čija je površina dezinficirana radi prevoza u laboratoriju za dijagnostikovanje klasične kuge svinja.
Životinje	Sve životinje zaklane prije napuštanja i prostorije se pregledaju post mortem unutar biosigurnosnog područja, a leševi se po završetku pregleda spaljuju.

PRILOG 2

NAČIN PRIJAVE POTVRĐENE KLASIČNE KUGE SVINJA EVROPSKOJ KOMISIJI

(1) Evropska komisija obavještava se u roku od 24 sata od potvrđivanja svakog primarnog žarišta klasične kuge svinja na gazdinstvu, klanici ili prevoznom sredstvu i klasične kuge svinja kod divljih svinja preko sistema za prijavljivanje bolesti životinja

(Animal Disease Notification System – ADNS)

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog priloga sadrži:

1) datum prijave klasične kuge svinja;

2) vrijeme prijave;

3) ime države;

4) broj žarišta ili slučajeva klasične kuge svinja;

5) datum postavljanja sumnje na klasičnu kugu svinja;

6) datum potvrđivanja klasične kuge svinja;

7) metode korišćene za potvrđivanje klasične kuge svinja;

8) da li je prisutnost klasične kuge svinja potvrđena kod divljih svinja, svinja na gazdinstvu, klanici ili prevoznom sredstvu;

9) geografski položaj mjesta gdje je potvrđeno izbijanje ili pojava klasične kuge svinja; 10) mjere koje su

primjenjene za kontrolu klasične kuge svinja.

(3) Pored podataka iz stava 1 ovog priloga, u slučaju primarnog izbijanja klasične kuge svinja ili slučajeva izbijanja u klanici ili prevoznom sredstvu, dostavljaju se i podaci

1) broju svih prijemčivih svinja;

2) broju svih uginulih svinja svih kategorija na gazdinstvu, u klanici ili prevoznom sredstvu;

3) broju oboljelih svinja prema starosti (kategoriji) i broju uginulih svinja kod kojih je potvrđena klasična kuga svinja;

4) broju usmrćenih svinja;

5) broju neškodljivo uklonjenih svinja;

6) udaljenosti zaraženog gazdinstva od prvog susjednog gazdinstva gdje se drže svinje;

7) lokaciji gazdinstva sa kojih zaražene svinje ili leševi potiču, ako je klasična kuga svinja potvrđena u klanici ili prevoznom sredstvu.

(4) U slučaju sekundarnog žarišta klasične kuge svinja podaci iz st. 1 i 2 ovog priloga, dostavljaju se prvog radnog dana svake nedelje.

(5) Pored podataka iz st. 1, 2 i 3 ovog priloga dostavlja se i izvještaj u pisanoj formi

Evropskoj komisiji i drugim državam članicama Evropske unije, koji sadrži:

1) datum kada su svinje na gazdinstvu, klanici ili prevoznom sredstvu usmrćene i neškodljivo uklonjene;

2) rezultate ispitivanja uzoraka uzetih od usmrćenih svinja;

3) podatke o broju usmrćenih i neškodljivo uklonjenih svinja, broju svinja koje će biti kasnije zaklane i datumu do kada će biti zaklane, u skladu sa članom 7 ovog pravilnika;

4) sve podatke o mogućem ili utvrđenom izvoru klasične kuge svinja;

5) podatke o genotipu virusa koji je uzrokovao izbijanje ili pojavu klasične kuge svinja u slučaju primarnog žarišta klasične kuge svinja ili pojave klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu.

(6) Kada su svinje usmrćene na kontaktnim gazdinstvima ili na gazdinstvima na kojima su se nalazile svinje za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja, izvještaj iz stava 5 ovog priloga sadrži i podatke o:

1) datumu usmrćivanja svinja i broju usmrćenih svinja, prema starosti, na svakom gazdinstvu;

2) epizootiološkoj povezanosti između izbijanja ili pojave klasične kuge svinja i svakog kontaktnog gazdinstva ili razlozima koji su doveli do sumnje na klasičnu kugu svinja na svakom sumnjivom gazdinstvu;

3) rezultatima laboratorijskog ispitivanja uzoraka uzetih od usmrćenih svinja na

gazdinstvu.

(7) Ako svinje na kontaktnim gazdinstvima nijesu usmrćene, navode se razlozi za odstupanje.

PRILOG 3

PROCJENA RIZIKA ZA USMRĆIVANJE SVINJA NA KONTAKTNIM GAZDINSTVIMA

Kriterijumi	Odluka	
	Za usmrćivanje	Protiv usmrćivanja
Klinički znaci koji ukazuju na pojavu KKS* na kontaktnom gazdinstvu	DA	NE
Svinje su premještane iz žarišta na kontaktna gazdinstva u periodu nakon vjerovatnog unošenja virusa na zaraženo gazdinstvo	DA	NE
Kontaktna gazdinstva se nalaze na području sa velikom gustom svinja	DA	NE
Mogućnost širenja virusa iz žarišta KKS prije uvođenja mjera za sprječavanje širenja, suzbijanja i iskorjenjivanja	VELIKA/NEP OZNATA	OGRANIČENA
Kontaktna gazdinstva su smještena u krugu od 500 m od žarišta KKS (a ako se radi o području sa vrlo velikom gustom svinja, mora se uzeti u obzir veća udaljenost)	DA	NE
Kontaktna gazdinstva se nalaze u blizini više gazdinstava na kojima je izbila KKS	DA	NE
Broj svinja na gazdinstvu na kome je izbila KKS i/ili na kontaktnim gazdinstvima	VELIKI	MALI

* klasična kuga svinja - KKS

PRILOG 4

NAČIN ČIŠĆENJA I DEZINFEKCIJE

(1) Čišćenje i dezinfekcija prilikom sprječavanja i suzbijanja klasične kuge svinja na gazdinstvu obuhvata:

- 1) čišćenje i dezinfekcija, a po potrebi deratizacija i dezinsekcija se sprovodi u skladu sa uputstvom službenog veterinara;
- 2) korišćenje dezinfekcionih sredstva i njihovih koncentracija koji su odobreni za stavljanje u promet;
- 3) dezinfekciju koja se vrši gotovim ili svježe pripremljenim dezinfekcionim sredstvom, prema uputstvu proizvođača;
- 4) dezinfekciono sredstvo i način dezinfekcije prema vrsti objekata, vozila i predmeta koji treba da se dezinfikuju;
- 5) sredstva za odmašćivanje i dezinfekciju koja ne smiju da utiču na smanjenje njihove efikasnosti, a naročito moraju da se uvažavaju tehničke preporuke proizvođača (pritisak, minimalna temperatura i vrijeme djelovanja sredstava);
- 6) korišćenje dezinfekcionih sredstava, na način da se:
 - a) potpuno natopi prostirka i đubrivo (stajnjak) dezinfekcionim sredstvom;
 - b) detaljno operu i četkom oribaju podovi, rampe i zidovi nakon uklanjanja i demontiranja opreme i instalacija gdje je to moguće, da bi se obezbijedio najviši

efekat čišćenja i dezinfekcije;

- c) ponovi dezinfekcija i ostavi da dezinfekciono sredstvo djeluje najmanje onoliko koliko je navedeno u preporukama proizvođača;
- d) voda koja je bila korišćena za čišćenje odstrani na način da se izbjegne rizik od širenja virusa klasične kuge svinja;
- 7) izbjegavanje naknadne kontaminacije očišćenih površina koje su čišćene tečnostima pod pritiskom;
- 8) pranje, dezinfikovanje ili uništavanje opreme, dijelova opreme, instalacije i pribora, koji su mogli biti kontaminirani;
- 9) vođenje evidencija o sprovedenom čišćenju i dezinfekciji na gazdinstvu ili u vozilu.

(2) Postupak čišćenja i dezinfekcije na zaraženim gazdinstvima obuhvata:

1) Tekuće čišćenje i dezinfekciju:

- a) tokom usmrćivanja životinja sprovode se sve mjere kako bi se širenje virusa klasične kuge svinja izbjeglo ili svelo na minimum, što uključuje i postavljanje dodatnih mjesta i opreme za dezinfekciju, rezervne zaštitne odjeće, tuševa, dekontaminacija korišćene opreme, instrumenata i pribora i isključivanje sistema za ventilaciju;
- b) leševi uginulih ili usmrćenih životinja obilno se prskaju dezinfekcionim sredstvom;
- c) za prevoz leševa iz zaraženog gazdinstva koriste se nepropusni i zatvoreni kontejneri ili druga sredstva;
- d) nakon uklanjanja leševa, objekti gdje su svinje bile smještene, drugi objekti na gazdinstvu, dvorište i svi predmeti i materijali koji su mogli da budu kontaminirani tokom uništavanja, klanja ili postmortalnih pregleda svinja, se obilno prskaju dezinfekcionim sredstvom;
- e) sva tkiva i krv koja bi mogla da se izliju tokom klanja ili postmortalnih pregleda ili kontaminirani predmeti, oprema i površinski slojevi zemlje, pažljivo se sakuplja i neškodljivo ukloni zajedno sa leševima;
- f) upotrijebljeno dezinfekciono sredstvo djeluje na površinama na kojima je korišćeno najmanje 24 sata.

2) Završno čišćenje i dezinfekcija:

- a) stajnjak i korišćena prostirka se odstranjuje i tretira u skladu sa podtačkom a) tačke 3 ovog priloga;
- b) masnoća i prljavština se odstranjuje sa svih površina upotrebom sredstava za odmašćivanje i pranjem tih površina vodom;
- c) nakon pranja vodom površine ponovo se obilno prskaju dezinfekcionim sredstvom;
- d) nakon sedam dana prostorije i površine ponovno se očiste sredstvom za odmašćivanje, isperu vodom, obilno poprskaju dezinfekcionim sredstvom i ponovo isperu vodom.

3) Dezinfekcija kontaminirane prostirke, stajnjaka i osoke:

- a) stajnjak i korišćena prostirka se pakuje, prska se dezinfekcionim sredstvom i ostavi da stoji najmanje 42 dana ili se uništi spaljivanjem ili zakopavanjem;
- b) osoka se ne koristi najmanje 42 dana od poslednjeg dodavanja infektivnog materijala, osim ako službeni veterinar dozvoli kraće vrijeme stajanja osoke koja je prethodno bila tretirana u skladu sa uputstvom službenog veterinara na način da je osigurano uništavanje virusa klasične kuge svinja.

Ako se svinje drže na otvorenom, mogu da se odrede posebni postupci čišćenja i dezinfekcije uzimajući u obzir tip gazdinstva i klimatske uslove.

**PROCJENA RIZIKA PRILIKOM ODLUČIVANJA O SPROVOĐENJU HITNE
VAKCINACIJE SVINJA NA GAZDINSTVU**

Kriterijum	Odluka	
	Za vakcinaciju	Protiv vakcinacije
Broj/kriva incidence izbijanja klasične kuge svinja u prethodnih 10 – 20 dana	Visoka/brzo raste	Niska/ravna ili sporo raste
Gazdinstvo na kojem bi se mogla sprovesti vakcinacija nalazi se na području sa velikom gustinom svinja	Da	Ne
Vjerojatnoća novih žarišta klasične kuge svinja na određenom području, tokom sljedeća dva ili više mjeseci	Vrlo vjerovatno	Nije vjerovatno
Nedostatak kapaciteta za neškodljivo uklanjanje	Da	Ne